

Néha az igazság visszaüt

Kegyetlen cáfolat a valóság Onisifor Ghibu ur rosszhiszemű „helyreigazítására”

Az Ön elnöklete alatt dolgozó vizsgáztató bizottság gyártotta ezt az igazságot, tanár ur: 45 kisebbségi diákból csak 2 ment át véglegesen a nagyváradai érettségire

Brassó, szeptember 30.

Tegnap számunkban röviden már jeleztük, hogy Ghibu Onisifor kolozsvári egyetemi tanár, akinek a nevét éppen eléggé ismeri már a magyar közönség is, — sőt sokkal jobban, mint a román — levelet küldött nekünk. Levele tulajdonképpen helyreigazítás volna, ha Onisifor Ghibu, az egyetemi tanár, nem volna megdöbbentően mérges tudatában annak, hogy ő román egyetemi tanár, mi pedig kisebbségi lap vagyunk. Előttünk azonban nem erkölcsi súlytöbblet az, hogy a tanár ur román, amint nem jelent alacsonyrendűséget az, hogy mi véletlenül kisebbségiek vagyunk. Lehet, hogy higgadtabb óráiban Onisifor Ghibu is kénytelen így gondolkozni, különben aligha lehetett volna belőle egyetemi tanár. Akkor, amikor a levelet nekünk megírta, valószínűleg nem volt a „kellő higgadság” állapotában s így történt, hogy azt a hatalmas súlytöbbletet, ami tényleg egyre jobban jelenkezik az erkölcsivel s így adott a helyreigazító levélnek olyan fenyegető hangot, amely bizony-bizony kiváltotta a legundorítóbb megbotránkozásunkat. Ugy érezzük, hogy ez a nyílt fenyegetőzés méltatlan egy kulturált egyetemi tanárhoz, még akkor is, ha az a hatalmi tulsúlyt ténylegesen a rendelkezésére áll. Sőt akkor még ildomtalanabb.

Kemény visszavágást érdemelt volna erre a levélre Onisifor Ghibu, mi azonban mérsékeltségű magunkat, mert hátha csakugyan tévedtünk, hátha a tudósító belezavarodott a számokba. A tanár ur azt írta: „Nem igaz az, hogy 69 jelentkező közül csak 4 kisebbséginek sikerült az írásbeli érettségi. Az igaz az, hogy 23 kisebbséginek sikerült”. Aztán: „Nem igaz, hogy az aradi római katolikus gimnázium 10 jelentkezője közül csak egynek sikerült. Az igaz az, hogy három jelentkező közül kettő ment át”. És végül: „Nem igaz, hogy a nagyváradai zsidó liceum jelöltjei közül csak 2 ment át, az igaz az, hogy négy ment át”.

Ez volna tehát a helyreigazítás. Leközlöttük szó szerint és nem célszerűség nélkül. A pontosság és az igazság nekünk is fontos, talán még Onisifor Ghibunál is fontosabb. Azonnal távirati utasítást küldöttünk úgy az aradi, mint a nagyváradai tudósítónknak. A válaszok meg is jöttek s bennünket nagy meglepetés ért. Meglepetés ért azért, mert nem hittük volna, hogy az egyetemi tanár ur helyreigazítására ilyen kemény, megszegőítő feleletet adjon a valóság. A magyarizát csak egyetlen egy pontban szükséges. Aradról valóban 10 kisebbségi tanuló állott vizsgára, úgy ahogyan mi írtuk s ebből a 10-ből valóban nem ment át csak kettő az írásbelin. Elírás csak annyiban volt, hogy az aradi kisebbségieket a tudósító mind a római katolikus gimnázium növendékei közé számította, holott hét közülük az állami liceumból került ki. Onisifor Ghibu vajjon nem tudta ezt? Nem tudta, hogy kisebbségiek akadtak Aradról az állami liceumból is? Hiszen ő volt a vizsgáztató bizottság elnöke. Ha pedig tudta és mégis így küldötte be helyreigazító nyilatkozatát, úgy — bár formailag van némi igaza — lényegében rosszhiszeműen járt el, mert: nem mind román az, aki állami iskolába jár.

A továbbiakra pedig álljon itt a nagyváradai bizottság munkájáról a végleges és táblázatos tájékoztató.

	Jelentkezett	Írásbelin átment	Szóbelin átment
Az aradi Moise Nicoara liceum	26	16	7
Az aradi Ghibu Birta leányliceum	13	10	8
A belényesi állami liceum	21	7	5
A belényesi leányliceum	9	5	3
A nagyváradai Gojdu román tagozata	20	13	6
A nagyváradai Gojdu magyar tagozata	11	1	1
A nagyváradai zsidó liceum	14	4	—
Az aradi római katolikus gimn.	3	2	1
A nagyváradai Oltea Doamna leányliceum	13	3	1
Egyéb gimnáziumok a régi évfolyamokról	12	6	1

Kisebbségi diákok kerültek ki a Gojdu magyar tagozatából 11, a zsidó liceumból 14, az aradi katolikus gimnáziumból 3, az Oltea Doamna leányliceumból 6, az egyéb gimnáziumokból 4 és az aradi állami gimnáziumokból 7. A belényesi iskolák magyar növendékeiről nincs jelentésünk, ezekből azonban az írásbelin 12, véglegesen nyolc ment át a 30 növendék közül. Ha tehát ezeket a növendékeket mind románoknak vesszük, úgy összesen 45 kisebbségi diák közül az írásbelin átment 7, véglegesen átment 2 s ez a szám csak abban az esetben emelkedik fel négyre, ha az Oltea Doamna leányliceum egyetlen átment növendéke és az „egyéb

gimnáziumok” megjelölés alatt szereplő egyetlen átment növendék véletlenül kisebbségi volna. Ez azonban nem valószínű, mert az Oltea Doamna liceumnál 6 kisebbségi mellett 7 román növendék vizsgázott, az „egyéb gimnáziumoknál” pedig négy magyar növendék mellett 8 román.

Ez a végleges és hiteles eredmény, tanár ur!

És ennél az eredménynél nagyobb gorbilaságot még soha sem vágott Önnek a fejéhez az igazság. Az az „igazság”, amely az Ön elnöksége alatt gyártottak Nagyváradon. Néha az ilyen igazságok csakugyan visszaütnek.

Hétfőn fontos értekezlet lesz a Banca Naționalăban

Bukarest, szeptember 30.

A Banca Națională igazgatósága hétfőn délelőtti fontos értekezletet tart, melyen az igazgatósági tagokon kívül részt vesz Stănescu pénzügyminiszter és Teodorescu kereskedelmi miniszter is. A fővárosi iapok úgy tudják, hogy

ez alkalommal dönteni fognak a kormány új kereskedelmi és devizapolitikájáról,

mely a jelenlegivel szemben igen jelentős újításokat vezet be gazdasági és pénzügyi téren.

Felelős-e a belügyminisztérium anyagilag, ha a detektívek ellopják a tolvajtól a lopott pénzt

A kolozsvári tábla egyelőre nem döntött az újra tárgyalásra került érdekes kártérítési ügyben

Kolozsvár, szeptember 30.

Két elbocsátásban levő rendőrségi detektív tolvajjal cimborált, helyesebben kirabolták a tolvajt. Ebből keletkezett az a nem mindennapi érdekességű kártérítési ügy, amely már másodszor foglalkoztatta a kolozsvári ítélőtáblát.

Az ügy előzményei két évre nyúlnak vissza. Kornis Ármán aradi kereskedő 1932 december 11-én Kolozsvára utazott. Bőrendjében 852 ezer lejt vitt magával. Utközben, amíg átszállásra várakozott a tövisi állomás vártermében, elaludt és mire felébredt, vallaki elemelte bőrendjét. Nyomban feljelentést tett és a tövisi rendőrség az ország összes rendőrségeit értesítette. A kolozsvári rendőrség két detektívet indított utnak a tettes kinyomozására. Itt kezdődik a bonyodalom. Steinberg Ignác és Fodor Ferenc detektíveknek adott vasuti jegyet a bűnügyi osztály főnöke.

Fodor Ferenc, akit különböző szabálytalanságok miatt felfüggesztettek állásából, detektívigazolványát is visszakapta főnökétől erre az alkalomra.

A nagyszabású tolvajlást, mint később kiderült, Tompa Mihály foglalkozás nélküli soffőr követte el. Előbb Nagyeny-

den szállott ki és mulatott, majd mikor a sok pénz a zsebében elszédítette, átment Marosvásárhelyre. A Paradicsom-szállodában szállott meg és itt is nagy mulit csapott.

Odavetődött a Marosvásárhelyi „nyomozó” két detektív is és együtt mulattak reggelig a tolvajjal, aki gavailérosa fizelett.

Csak amikor mámoruk elszállott, akkor lett gyanus nekik a bőkezű idegen, aki azonban már messze járt. Megtudták, hogy Brassóba váltott vasuti jegyet. Tompa azért utazott Brassóba, mert apósát akarta felkeresni, hogy biztonságba helyezze a dus zsákmányt. A két detektív meg is találta a tolvajt és

egyik sötét mellékutcában letartóztatási komédiát játszottak. Kényszerítették, hogy adja át a pénzt tartalmazó zsákszét. Amikor kezükben volt megsekkelték Tompát, hogy senkinek sem szól és szélnek eresztették.

A tolvaj soffőr visszakerült Kolozsvárra és nyomora miatt öngyilkosságot követelt el. Amikor felépült apró tolvajlások miatt került a rendőrségre. A vallatásnál elárulta titkát, leleplezte a bűnös detektíveket és — sikkasztásért feljelentést tett ellenük.

A törvényszék letárgyalta az ügyet és mindhármukat 2—2 évi börtönre ítélte. A tábla és végső fokon a Semmitőszék is helybenhagyta az ítéletet.

A károsult Kornis hiába jelentkezett pénzért, a detektívek már elköltözték.

A kereskedő kártérítési pert indított a belügyminisztérium ellen, mert szerinte a rendőrség a felelős, amiért

állásából felfüggesztett, tehát megbízhatatlan detektívet bízott meg a nyomozással és adott alkalmat a tolvaj ki rablására.

A törvényszék elutasította a keresetet. A tábla is hasonló értelemben döntött.

A Semmitőszék azonban igazat adott a kereskedőnek. Utasította a kolozsvári táblát, hogy tárgyalják le újra az ügyet és állapítsák meg a kártérítés összegét.

A kolozsvári tábla szombaton foglalkozott az ügygel, de a tárgyalást nem tudták megtartani, mert több irat hiányzott. Elrendelték a hiányzó iratok pótlását és új időpontot tűztek ki.

Megnyílt a budapesti mezőgazdasági kiállítás

Budapest, szeptember 30.

A magyar munka hetével kapcsolatban szombaton délelőtti megnyílt a nagy mezőgazdasági kiállítás, amelyen 9 ezer magyar gazda mutatja be a mezőgazdaság nagy fejlődését. Kifőző minőségű gyümölcs, buza, bor és más mezőgazdasági termék vonja magára a bámulatot a nagy-szerűen megrendezett kiállításon.

Megkezdtek a tanúk kihallgatását a temesvári kommunista-perben

Temesvár, szeptember 30.

A nagy temesvári kommunista per délután kezdte meg a haddbíró és a hallgatóság. A tanúkihallgatást szorított is folytatták. Az első tanúk Hegyér és Poinaru sziguranca-ügensek, Béla magántisztviselő lakásán házkutatottak. A két ügens, valamint Danciu akinek felügyelete alatt a házkutatás terhelő vallomást tettek Kohura.

Ezután Ramneanu Marius sziguranokra és Gritta Ovidius rendőrkésztor volt volna a sor. A két tanu azonban nem ment meg.

A védelem tanui közül először Fodor István hallgatják ki, akit a doftanai börtönből hoztak el a tárgyalásra. Fodor Doftanában kommunista tevékenység miatt három és fél évet ült. Fodor az eskütélt megtagadja. A védő szerint a haddbírósnál a becsületszó is megteszi az eskü szolgálatát. A bíróság elnöke válaszul a védőnek:

— Aki három és fél évet kapott, annak nincs becsületszava...

Fodor ezután Dudásról beszél, akit úgy ismer, mint elsőrendű szakmunkást, akit azonban a gyárigazgatóság üldözött, mert a munkástársai bérköveteléseinek megszervezésében részt vett. A sziguranóra vonatkozólag megerősíti a vádlottak kijelentéseit, amennyiben ő a maga bőrén is tapasztalta a vallató módszereket. Vallomása befejeztével Fodor a vádlottak felé fordulva, a következőket kiáltja:

— Elvtársak, üdvözlünk benneteket!

Frank Béla pincér következik. Kijelenti, hogy a testi bántalmazás a rendőrség vallató módszere, őt magát is megverték már a sziguranán, de nem sikerült belőle kommunistát csinálni.

Wunderlich tanu, lugosi munkás, jelenleg katonán, Schön Márkusról, mint magánemberről tesz kedvező vallomást.

Szveta Danila doftanai elítelt a védők kérésére a börtönről beszél, ahol most már valamivel jobb a helyzet. A politikai foglyok számtalan akciójának eredményeképp ugyanis megengedték az olvasást és a sétát.

Engländer Simon a hatósági fogház sanyaru helyzetét ismerteti, mely szerint ott az élelem rossz és kevés.

Háim Ernő dr.-t a védelem az ügyész ama kijelentésének megcáfolására idézte meg, mely szerint Temesvárt nincs munkanélküliség, tehát a vádlottak nem munkanélküliek számára, hanem kommunista célokra adtak pénzt. Háim dr., aki a városi tanácsban népjóléti tanácsos, kijelenti, hogy a tavalyi statisztika Temesvárt 4000 munkanélkülit számolt. Az ideai statisztika azonban még nem készült el, úgyhogy erre nem válaszolhat. Azok a munkások, akiket közmunkákkal segítettek, napi bérként 30 lejt kaptak.

Mangold Rezső, valamint Metz magántisztviselő Adlerre és Éliásra vonatkozólag kedvező vallomást tettek.

A tanúk kihallgatását hétfőn folytatják.

Kolozsváron ellopták egy film happy-endjét

A gépházból eltűnt az utolsó felvonás tekercse

Kolozsvár, szeptember 30.

Különös tolvajlást követett el ismeretlen tettes. Olyant, amilyenek alig van párja: ellopták egy filmnek — a happy-endjét.

A kolozsvári Carmen-mozgó az állomás épületével szemben levő bérházban van. A gépház bejárata az utcára nyílik. Az utolsó szünetben a gépész elrémülve vette észre, hogy

az utolsó felvonás filmtekercse eltűnt. Tüvé tettek érte mindent, de nem találta. A közönség türelmetlenkedett, az

igazgatóság kénytelen volt bejelenteni, hogy az előadást nem tudják befejezni.

A nyomozás eddig csak annyit állapított meg, hogy a gépész néhányperces távollétét használta fel a tolvaj és besurranva elemelte a filmtekercset. Valószínűnek tartják, hogy gyerek követte el a lopást és nem lehetetlen, hogy néhány nap múlva apró kockákra vágva „kiméri a happy-endet”... Így, ha egészben nem is, de részletekben előkerül talán a film, a melynek eltűnése komoly kárt jelent a filmkölcsonzőnek.

Szláv egyesülést sürget a 70 éves Hlinka András

A 1610k magukénak iekiniük Szlovenszkoí

Rózsahegy, szeptember 29.

Hlinka Andrásnak, a tót néppárt vezérének, hetvenedik születésnapját nagy fénnel ünnepelték meg. A rózsahegyi házakat a tót trikolórral lobogózták fel, a római katolikus templomra kitűzték a pápai zászlót, míg a csehszlovák köztársasági lobogó csak elvétve lengett.

Mitán Hlinka reggel misét hallgatott, tanácskozt a pártja vezetőivel s megállapodott velük abban, hogy a cseh katolikusokkal csak akkor működnek együtt, ha azok előbb teljesen felhagynak szlovenszkoí működésükkel. Hlinka ezután megemlítette, hogy Kramarz egyszer miniszteri tárcát ajánlott fel neki, ő azonban kijelentette, hogy sohasem volt és nem lesz miniszter. Most is ehhez tartja magát.

A pártterkezetet befejeztével Rázus Márton, a tót nemzeti párt, egy lengyel küldöttség pedig Posen, Krakó és Kattowitz lengyel lakosága nevében üdvözölte az ősz pap-politikust, aki válaszbeszédében kijelentette, hogy a szláv egyesülés érdekében okvetlenül szükséges a közeledés, elsősorban a lengyelekhez.

Sokezer résztvevővel délután is folytatódott a Hlinka-ünnepségek. Ezek során Tiso képviselő méltatta Hlinka munkásságát, kijelentve, hogy a tótok okvetlenül fenntartják jogukat Szlovenszkóra.

Említésre méltó ezzel kapcsolatban, hogy a míg a pozsonyi rádió nem volt hajlandó semmit sem közölni a Hlinka-ünnepségekről, a lengyel rádió bőszesen beszámolt erről az eseményről.

a fáradt világáros

Pénztelen, koránfekvő és halálosan unalmas város lett Bécsből

Alkor már mindenki alszik — Az egyiptomi diák, akinek 35 szemesztere van és egyéb apróságok az elfakult császárvárosból

Bécs, szeptember 30.

Hol van már a juliusi puccshangulat? Hála a teljesen helyreállított közbiztonságnak, újra a legangyalibb békében élünk. Béke alatt természetesen csak az ezerkilenszázharmincegyes vigaszdíj értendő, koncentrációs táborokkal, hadbíróssággal, illegális propagandával és egyéb földi jóval — viszont a rendőrsztrókon nincs már acélszak és feltűzött szurony. Mannlicher, a kormányépület ablakából nem merednek gépfegyverek csővei és drótsövényt egy hónapja nem látni az utcán. — Mein Herz, was willst du noch mehr? — A város újra visszanyerte egykori állítólag kedélyes képét. Az elegáns Karntnerstrasse finom üzletei konganak az ürességtől és a kasszában ülő tulajdonos májbaját meghazudtoló ábrándozással várja a gazdag külföldit, aki nem jön. Am a feledésé már a tizes záróra, a Stadtpark padjain újra szerelmes párok ölelkeznek boldogan és Grinzingből füttyözve bandukolnak haza a boroskedvű polgárok. Mindezek a népies mulatozások, a szerelem és Heuriger éjféli tizenkettőig lezárólag játszódnak le. Félegykor már üres, néptelen, kihalt a város. A Ringen ilyenkor már csak negyedóránként látható egy-egy kései lump, aki szégyenkezve a fal mellett siet haza, a legforgalmasabb ponton, az Opernkreuzungnál nyugodtan keresztbe lehet feküdni a kocsiton és kiolvasni a Presse estillapját. A vakmerő vállalkozót nem fenyegeti az elgázolás veszélye. Legfeljebb az utcaséprők fogják elzavarni. Ilyen ma Bécs. Pénztelen, koránfekvő, fáradt és halálosan unalmas.

Sokan vagyunk még, akik rajongva szeretik ezt a nyomorúságában is gyönyörű várost. Ilyen rajongója volt Bécsnek a nemrég öngyilkos lett Ali Sadon egyiptomi diák, akinek megható az esete. Egy szép nyári reggelen, gázcsappal a szájában, holtan találták butorozott szobájában a barnaképű medikust. Tetténak oka anyagi zavarok. Több mint ezer sil-

linggel tartozott a háziasszonyának. Ali egyébként világrekordot állított fel a bécsi egyetemen, ahol nemkésőbb, mint 35 szemesztert hallgatott és még mindig nem volt kész.

A bölcs szülők végre is megunták a dolgot és szigorú levélben közölték vele, hogy a zsebpénzt pedig ezennel beszüntetik, mert a tudományból éppen elég volt. Orvos, úgy látszik, már sohasem lesz belőle, de tisztességes kereskedő még lehet, ha gyorsan elhagyja azt a könnyelmű várost. Csomagoljon tehát és utazék haza. Ha pedig ehhez nincs kedve,

ugy hallgassa tovább a szemesztereket, akár az ötvenes jubileumig, de ezennel már a saját költségére. Ali habozás nélkül a gázcsapot választotta és temetésén számos hölgyismerőse volt jelen, mert ha az orvosi tudományból nem is, de másból ugyilatszlik alaposan készült.

Azért sok apró esemény is jellemző az osztrák életre. Ki hinné, hogy a forradalmas idők nem kedveznek a nyugodt házaséletnek.

Ausztriában ebben az esztendőben 6730 válás történt a tavalyi 3100-zal szemben.

Szubrett kaucióval

Az egyik bécsi napilap közölte ezt a kedves kis hirdetést:

VIDÉKI SZINHÁZ

Keres sürgősen fiatal szubrettet. Megfelelő kosztümök és 5000 sil-ling kaució szükséges. Ajánlatokat „Fényes jász jelégére a kiadókba.

Arról, hogy a fényes jövő a művésznőre vár, vagy a direktorra, aki felveszi az öt darab ezrest, nem ad felvilágosítást a hirdetés.

Bécsben öngyilkos lett az utolsó fátolvár. Bucsulevelében megírta, hogy az izlet egyáltalán nem ment és az utolsó két esztendőben mindössze másfél métert adott el egy vidéki zászlóanyának.

„Raktáram zsúfolva van szebbnél szebb fátolvárokkal, de kinek kell ez a mai weckendes, strandoló világban?”... — fejezte be szemrehányóan levelét a szegény gyáros, azután fogta magát és pár méter dupláracsavart erős fátolvárból hurkot kötött a nyakára. Fehér menyasszonyt használt, mert nőtlen ember volt.

Lebontják a Práterben a Calafatit. A Calafati a legöregebb bécsi ringlispil, amely egy kínai öt méter magas fából készült szobra körül forog és éppen olyan szimbóluma volt Bécsnek, mint Párisnak az Eiffel-torony. Alig akadt bécsi ember, aki, ha kiment a Práterbe, ne adózott volna pár percet, ifjúságán csendesen elmerengve, az öreg Calafati emlékének. De

ezekből nem lehet megélni, mert az öregek már nem igen ülnek körhintára, a fiatalok pedig inkább az autódromba váltanak jegyet, mint hogy a kivénhedt ringlispil falovaira üljenek, amelyek kinos lassúsággal forognak, miközben a rozoga verki egy ötven évvel ezelőtt volt divatos operettből játszik: „Als der Li Hu Tsang von seiner Reise kam nach Wien, da ging er in den Prater aus, zum Calafati hin.” — Amde ma már ez az üzlet sem megy, becsukják és a kínai szobrot valahol a Hauptalleen tervezik felállítani, noha az is lehet, hogy a városi lomtárba kerül, a régi császári relikviák, meg a köztársaság nemrég lebontott emlékműve mellé (a. l.)

— Nehéz székelésben szenvedők, akiknek gyakori fejfájás, mellnyomás, szívdobogás, gyomorműködési zavarok és különösen fájdalmas végbélbajok — mint aranyér, repedés, előesés, polipus, sipoly, szűkület — teszik az életet nehezzé, igyanak reggel és este negyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet.

Dandea is „tájékoztatta” a miniszterelnököt

Marosvásárhely, szeptember 30

Jelentettük, hogy a marosvásárhelyi magyar polgárság küldöttségileg kereste fel a vármegyei prefektust és sürgette a községi választások kitűzését azzal az érveléssel, hogy a választások kitűzésére előírt törvényes határidő már elmúlt s a polgárság egyáltalában nincsen elragadtatva a Dandea-féle időközi bizottság működésétől. A prefektus azt a választ adta, hogy a polgárság kérését a miniszterelnök elé terjeszti, akivel Lapusnyán találkozni fog. Tatarescu miniszterelnök fogadta és a prefektust s aztán hazafelé vezető útjában 9 óra 57-kor a marosvásárhelyi állomásom fogadta Dandea időközi-bizottsági elnököt is, akivel 10 percen keresztül beszélgetett. Dandea — úgy látszik — szűkegesnek látta, hogy maga is tájékoztassa a helyzetről a miniszterelnököt.

A marosvásárhelyi polgárságnak nincs kétsége abban, hogy Dandea miket mondhatott a miniszterelnöknek. Nem valószínű, hogy a községi választások kitűzését sürgette volna. Kétekedik azonban abban, hogy Tatarescu miniszterelnök készpénznek vett volna mindent, amit neki Dandea mondott, különösen akkor, ha a prefektus jóindulatúan és a valóságos helyzetnek megfelelően továbbította a küldöttség kérését.

A francia állam gyógyforrásai

VICHY CELESTINS

Vese- és hólyagbántalmak, köszvény, cukorba, artritisz gyógyítására

Vichy Grande Grille májbajoknál és epebántalmaknál

Vichy Hopital gyomor és bélbántalmak esetében

Vezérképviselő: Philippe Finkelstein, București, Str. Câmpineanu 20.

A temesvári revíziós bizottság visszahelyezte állásaikba a jogtalanul elbocsátott nagyváradi köztisztviselési és vízmű üzem jogtalanul elbocsátott kisebbségi alkalmazottait

Temesvár, szeptember 30.
A temesvári revíziós bizottság szombaton délelőtti tárgyalta a nagyváradi köztisztviselési hivatal cizmü önhatalmulag elbocsátott kisebbségi tisztviselőinek ügyét. Az ítélet szenzációs jelentőségű, mert a tömegesen indított hasonló perek számára jelent elvi jelentőségű döntést. A temesvári tábla mellett működő közigazgatási bíróság teljes igazságot adott az elbocsátott tisztviselőknek és alkalmazottaknak. Kimondotta, hogy a nagyváradi időközi-bizottság túltepte hatáskörét és ugyanakkor az ítélet utasítja a város vezetését, hogy haladéktalanul helyezze vissza állásába a köztisztviselési hivatal és vízmű valamennyi elbocsátott emberét. A döntés érthetően nagy örömet keltett Nagyváradon, mert sok családnak kenyerét adta vissza és egyúttal az igazságszolgáltatás mondotta ki — megnyugtató módon — a legsúlyosabb bírálatot a megfontolatlanul könnyelmű és gyűlölködő határozatok ellen, melyek minden emberséget félretéve a kisebbségi éleket százait szeretnék a legsötétebb bizonytalanságba dönteni.

Életfogytiglani fegyházra ítélték a bécsi puccsisták solifőreit

Bécs, szeptember 30.

A rögtönítélő bíróság most mondott ítéletet Neuwirth Alfréd gépkocsivezető főlőtt, aki július 25-ikén azt az autót vezette, amelyen a nemzetiszocialista puccsisták a kancellári hivatalhoz vonultak, azt megszállták és Dollfuszt meggyilkolták. A bíróság Neuwirthet a lázadásban való részvétele miatt életfogytiglani fegyházra ítélte.

Egy jegyváltás története

Színhely: a gátaljai állomás.

A pénztárkötő előtt néhány ember préseldök össze. Elöl egy parasztasszony, mögötte egy uniforma s hátul még egy-két szegény földi halandó.

Igy nevezük őket, megkülönböztetésül a rácsos beült ülő vasutastól, aki szemmel láthatólag nagy urnak érzi magát. Talán miniszter volt, vagy az lehet még. Uri tempójára vall, hogy megkezdte ugyan a kint ácsorgó páriák kiszolgálását, de, mivel hirtelen betoppan a pénztárszobába egy ismerős ur, abbahagyja a szolgálatot és csevegni kezd barátjával. Ülnek, beszélgetnek, megtárgyalják a világ sorát, egy percig, kettőig, ötig, tízig, egy negyedóraig — míg egyszerre az asszony mögött álló ur megszólal (természetesen államnyelven):

— Kérem, ne beszélgessem már, hanem adja a jegyeket. Mit állunk itt hiába s különben is mindjárt itt a vonat.

A vasutas felpattan, mint egy sértett Jupiter. Véletlenül ez esetben emberére akadt.

— Hallja maga! Hogy mer itt beszélni!

— Először is ne kiabáljon. Másodszor tanulja meg, hogy nem a közönség van magáért, hanem maga van a közönséget. Azonfelül adja ki azonnal a jegyeket, mert... stb. stb.

A szárnyaskerek kislisene végül lecsendesedik és kegyesen kiosztja a jegyeket. A parasztasszony Tordára igyekszik, ami elég messze van és kombinált jegyet igényel, amit kézzel innak meg, illetve töltenek ki. A hivatalnok ezt a jegyet már elkezdte kiállítani a barátjával való beszélgetés előtt és közben majd félrehagyta és az incidens után mérgesen befejezte és kiadta.

Az utasok beszállnak, a vonat elindul. Es most...

Es most jön a java. Alig kezd elcammogni a vonat, jön a kalauz és kideríti, hogy a parasztasszony jegye rossz. A hivatalnok ur tévedésből egy nappal korábbi dátumot firkantott rá. A jelenlevők mind igazolják, hogy a jegy friss. „Még meleg”, most váltotta a szerencsétlen. Hiába. S a kalauznak igaza is van:

— Nem jobb, ha most szállítom le a vonatról, mintha a fővonalon dobják ki? Most még visszamehet Gátaljára.

Az ur, akivel a pénztáros elcsevegte a szegény asszony jegyének keltezését, szintén a kupében van. Az az ur pedig, aki hadba merészkedett szállni a szórakozott pénztárossal, odaszól hozzá:

— Látja, Uram? Ha valaki szolgálat közben beszélget és várhatja az utasokat?

Tábla. A szegény asszony a Gátalja utáni első állomáson leszáll és visszakutyagol. Reméljük, kijavították a jegyét és nem volt kénytelen újból megfizetni az árát, több mint 300 lejt.

Feljegyeztük a kis életképet. Mert nem is elszórt eset, akadnak még elegendő, különösen a jámbor vidéken, különféle hivatalok kiskirályai, akik így kaskadálnak a hivatal magaslatáról. Nem akarunk szemétdombot mondani, mert a hivatal, az komoly és tekintélyerdőmlő valami, csak az embere nem minden esetben az...

k. g.

Brassó megye „honmentő” tanfelügyelője elcsitette a dolgot

A minisztériumi vezérigazgatót is meglepte, hogy Popovici tanfelügyelő ur törvényföldről érzi magát

Brassó, szeptember 30.

Jelentettük, hogy Popovici brassó megyei tanfelügyelő összetévesztette magát a miniszterrel s egyszerű szóbeli rendelettel megszüntette a brassó megyei állami iskolák magyar tagozatait. Ez a törvénytelen rendelkezés természetesen nagy felháborodást váltott ki az érdekelt szülők között. A magyar evangélikus egyházmege közgyűlése határozattal tiltakozott a törvénytelenesség ellen s emlékiratában részletesen kifejtette, hogy mennyire káros és képtelen dolog pedagógiai szempontból a tanfelügyelő hatalmaskodása. A Magyar Párt Brassó megyei Tagozata a maga részéről ugyancsak fellépett a törvénytelen intézkedés ellen s a magyar falvak lelkeszeinek és az ottani szülőknek bevonásával népes küldöttséget vezetett Joan Strat vármegyei prefektushoz. A prefektus elismerte, hogy a tanfelügyelő intézkedése ellentétben van a törvény-

nyel s belátta, hogy a szülők felzudulása indokolt. Megígérte, hogy a maga részéről is mindent megtesz a sérelem orvoslására.

A prefektushoz vezetett küldöttségjáról azonban az az is, hogy tiltakozó emlékirata elkerüljön Bukarestbe, a kormány illetékes tényezőihez. Szabó Béni és Willer József képviselők nyújtották be a panaszt a közoktatásiügyi minisztériumban, ahol Ghitescu minisztériumi igazgató nyomában elrendelte a vizsgálatot s ígéretet tett, hogy a vizsgálat eredményének megfelelő intézkedéseket meg fogja tenni. Ghitescu miniszteri igazgató maga is elesdálkozott a tanfelügyelő rendeletén. A minisztériumi igazgató meglepődése bizonyíték arra, hogy Popovici tanfelügyelő „honmentő” buzgalmában minden felsőbb jóváhagyás nélkül, a maga szakállára járt el, amikor a törvénytelen intézkedést kiadta.

Csikágóban letartóztatták a gyermekrabló Hauptmann két cinkostársát

Mindketlen szerepelnek Hauptmann fényképalbumában s ez ierelhe rájuk a tigyelmei

Csikágó, szeptember 30.

A newyorki hatóságok megkeresésére a csikágói rendőrség letartóztattott egy Bowman James nevű gangsztert és paránóját, akinek a fényképét többek között a Lindbergh-gyerek elrablásával vádolt Hauptmann fényképalbumában szintén megtalálták.

A nyomozás során a newyorki rendőrség megállapította, hogy Bowman azonos azzal a titokzatos Johnnal, aki a Lindbergh-fiúcska váltságdíja fejében az 50 ezer dollárt a bronxi temetőben Condon dr-tól átvette.

Bowman makacsul tagadja, hogy köze volna a gyermekrablási ügyhöz s annyit hajlandó beismerni, hogy gyakran követett

el autólöpásokat. Barátnője ugyancsak tagadja a Lindbergh-gyerek elrablásában való bűnrészességét, később azonban mindketten ellenmondásokba keveredtek.

Az USA-rendőrségnek az a meggyőződése, hogy Bowman és barátnője elfogásával most már sikerült elcsipnie a gyermekrabló-banda teljes együttesét.

A ZSAROLÓ HAUPTMANN A newyorki ügyesség egyébként vád alá helyezte Hauptmann Richárdot gyermekrablással kapcsolatos zsarolás címén. Magát a Lindbergh-gyerek elrablását eddig nem tudták teljesen rábizonyítani, az ellenben kétségtelen megállapítást nyert, hogy a Lindbergh-házaspárhoz írt zsaroló levelek mind Hauptmannról származnak.

Ujabb faárúkra is kiterjesztették az exportprémiumokat

Egyes cikkeknél 10 százalékról 15 százalékra emelték fel a prémiumot

Bukarest, szeptember 30.

A kiviteli prémiumok rendszerében érdekes és jelentős változás következett be, amely arra enged következtetni, hogy a kormány — amint azt különben nyilvánosan közölte is — nem hajlandó bevezetni az osztrák, jugoszláv, magyar mintára a devizaprémiumokat a beszállított devizák túlfizetése formájában hanem inkább kiterjeszti a kiviteli prémiumokat újabb áruakra is, hogy az exportöröket kárpótolja a valutakülönbözetért.

Eddig a kormány csak a fűrészáruk

után fizetett kiviteli prémiumokat, még pedig a puhafánál 15, a keményfánál 10 százalékat. A szeptember huszadika után lebonyolításra kerülő exportnál fizetni fogják ugyanezeket a prémiumokat a kiszállított bányafa után is, amelynek 150—6 méter a hossza és 8—25 centiméter az átmérője, továbbá a 628. vámtétel alá tartozó vékony puhafánál, a bükk, nyárfá, kőris, hársfa, akác, nyírfa és juharfa gömbfánál a tölgyfából, bükkfából vagy bármilyen más keményfából fejszéval vagy fűrésszel megdolgozott dongák és

ISKOLAI ÉS ŐSZI

ÁRJEGYZÉKÜNK:

Gyermek patentharisnya	15, 17, 19	Lej
Gyermek reformnadrág	22, 30, 39, 45	„
Gyermek pulóver és kabátka	45, 50, 60	„
Gyermek oroszka, guapiu	135, 145, 175	„
Gyermek barette	13, 18, 23, 35	„
Női harisnya	19, 28, 38	„
Női reformnadrág	25, 31, 42	„
Női bluzok, guapiu	95, 105, 165	„
Női oroszka, guapiu	230, 250	„

MAKON SELYEMHARISNYA 59 LEJ

Férfi zokni divatos, tartós	12, 15, 19, 25	Lej
Férfi sportharisnya divatos, tartós	24, 35, 49	„
Férfi újjlenküli pulóver	55, 145, 185	„

VOLT

ELBE

HARISNYAHÁZ

Brassó, Kapu-u. 42

fenekük után (640. vámtétel), összerakott lemezekből készült széklapok és támlák (651. vámtétel) után, valamint a 659. vámtétel alá tartozó fagyaport után is.

Az eddigi prémiumok felemelésével a fenyőfűrészáruval azonos prémiumokat kaptak a következő faárúk: épületfa tölgyből, bükkből, vagy más keményfából, akár fejszéval, akár fűrésszel dolgozták meg (657. vámtétel), valamint ugyanazon áruk gyalult állapotban (658. vámtétel) és végül a parketta és a frizek (659. vámtétel).

A díofa, bármilyen formában van is fel dolgozva, nem kap kiviteli prémiumot.

A király fényes vadász-szákmanyt ejtett a görgényi vadászaton

Marosvásárhely, szeptember 30.

A görgényi királyi vadászaton meglepően szép vadászsikert hoztak már eddig is a résztvevőknek. A király maga 5 hatalmas szarvast és egy vaddisznót ejtett el. A szarvasvadászat egyébként az egész vidéken kivételes sikereket bökkel. Kemény János báró felesége egy 18 águ farkas Jenő szászrégeni vadász pedig egy 20 águ agancsot ejtett el. Hírek szerint Maroshevíz környékén egy német vendégvadásznak 22 agancsos szarvasbikát sikerült fegyvervégre kapnia. Ilyen ritka zsákmány 100 évenként egyszer szokott előfordulni még a legszarvasbóbb havasokban is.

MEGJELENT A

„Hermes” vasúli menetrend XXXV-ik téli kiadása

Román, magyar és német szöveg!

Nagy menetrendkönyv 45.— lej.
Zsebmenetrendkönyv 20.— lej.

Kapható az

ELEKES Hirlapirodában

Brassó, Strada Voevodul Mihai 25.

HIREK

Tomcsa Sándor:

Isten önnel, Szvoboda ur...

A néhány nap múlva megjelenő regényem elé

— Isten önnel Szvoboda ur, hát már megy? Tényleg már menni tetszik? Istenem, ki hitte volna?! Na, nem azért, hiszen kegyed, tudom, már régóta készülök: zavartan köhécselt és forgatta fényesre kefélt keménykalapját, már a tavasszal és csak az igazán, végeredményben rendkívül finom és titokzatos lelkülete tartotta vissza kegyedet attól, hogy egyszerűen a faképnél nem hagyott. Szemrehányó tekintetét megérttem: kegyed a nyáron bejárhatta volna a sötétzöld és vidám fürdőket, esetleg palami elszánt turista felcipeli még a hegyekre is, hol a levegő olyan, mint a finom üveg és, ha szerencséje van, talán eljutott volna a tengerre is, mely nyári pompájában olyan lehet, mint óriási tükör, melyben a végtelenség partján hasaló boldog ég szemléli magát. Tudom, én vagyok az oka, hogy egész tavasszal és egész nyáron egy dolhányszagu fiókban kellett senyednie néhány gögös fénykép, néhány semmitmondó levél s néhány hasonló sorsu „alak” társaságában, kik a második felvonás közepén heverték tanácstalanul és unatkozva kegyed mellett. Legfennebb ha a strandra jött ki velem kegyed, bizonyos erős elhatározással, aminek a vége legtöbbször az lett, hogy a kabinos hozta utánam kegyedet: „ezt itt tetszett felejtetni”. És én olyankor mindig elszégyeltem magamat és tetszik emlékezni? esküdöztem és kegyed csak legyintett finoman, bölcsen és fölényesen és valami tartózkodó fanyarsággal arra kért, hogy a vízes fürdőruhát lehetőleg tartsam távol kegyedtől, mert ott van a kora, hogy egy tudógyulladás végzetes lehet. És szüktak a napok, mint aranyszárnyu pillangók, egyforma gyors vibrálással, csak a szárnyuk lett egyre fakóbb és kegyedék a fiókban csóválta a fejüket és éjszaka szemrehányzó pillantással álltak körül az ágyamat, hogy „ez a disznó még képes aludni”. Nézzé, Szvoboda ur, most a bucsu langyos erőlködésében elárulhatom kegyednek, hogy nem is aludtam olyankor. Lezárt szemhéjam alól borzongva figyelttem kegyedeket és lábaimat zsihasztotta a lepkék gyors ellibegése, amit nem tudom mi a frászért kell így mondani e helyett, hogy „...a napok gyors pergése”. De — még csak egy pár pillanat — higyje el Szvoboda ur: az ember néha van úgy, hogy nem tud végezni magával sem, nem hogy mással tudna. Mert süt a Nap, mert palami irtózat fogja el, mert úgy érzem, hogy elpancsolta az energiáját, mert fáj a sziv, vagy ki akar fordulni a gymor. És nem bir például kegyedhez fordulni, hogy na, Szvoboda ur, kegyed bizonyára siet, hát hogyan is állunk? Rég, hogy kegyed itt ül türelmesen és némán nálam és most mégis csodálkozva nézek végig kis, gömbölyű alakján: hát tényleg? tetszik menni?

Akkor Isten önnel Szvoboda ur. És majd, ahová megy, mondja el azt a kis, mosolygós mesét, amit rábiztam önre, este mesélje, addig már bizonyára tüzet is kell gyújtani, vagy alkonyatkor, mikor a gondolatokat és embereket kezdi hazatelelni az otthon és a mese varázsa. És mihelyt valahova elérkezik, emelje fel kissé nikotinos ujját és jelentse ki, hogy nem akar semmi problémát, semmi irányt, semmi rávilágítást, kérdést, megoldást, vagy mi fenét, hanem csak mosolyt, mosolyt, mosolyt. És ha ez nem is sikerülne úgy ahogy mi gondoljuk, ne szégyelje magát Szvoboda ur: hiszen ez a legnehezebb. Isten önnel Szvoboda ur.

— Szörénymegyei hírek. Lugos város legutóbbi közgyűlésén a következő határozatokat hozták: Megszavazták 100 ezer lejt a megyeháza előtt felállítandó egyesülési emlékműre, 50 ezer lejt a királylátogatással kapcsolatos kiadásokra. Elhatározta a tanács, hogy a Creditul Banateanunál levő 600 ezer lejt bankbetétek teljes összegben való kifizetését kéri, a bank 30 százalékos visszafizetési

ajánlatával szemben. Végül engedélyezték, hogy a Dacia szálló bérloje, a benyújtott átalakítási terv szerint mozt is létesíthessen azzal a kikötéssel, hogy három év múlva, a bérlet lejártával a mozi a város tulajdonába megy át. — **Lelakoltott utca Kovásznán.** Kovásznai tudósítónk jelenti: A Rödiger Lajos telekkönyvi tulajdonát képező Viláslor-utcat, nemrégiben Kovászna községe mint a forgalomhoz szükséges körutat, kisajátította. A telken, amíg Rödiger tulajdonát képezte, az utcai forgal-

mat szabadon bonyolíthaták le, mivel megvolt terhelve, az oda nyíló házak közlekedési jogával. Most azonban, hogy Rödiger utcája a községi tulajdonába ment át, a községi időkői bizottság határozata alapján, a telket kerítéses vették körül és a kaput lelakoltatták és megtiltották, hogy ott járművek közlekedjenek. Az érdekeltek, az igazságtalan intézkedésre, nemcsak a kisajátítási ellenértéknek megfelelő kártérítésért, de birtokháborításért is perit indítottak Kovászna ellen.

ABLAK

Az ősz a válások ideje. Nem tudom vannak-e erre nézve komoly statisztikák, de a gyakorlat és tapasztalat határozottan ezt bizonyítja. Ugy látszik, az ember — differenciált kultúrlények minden erőfeszítése ellenére — mégiscsak szorosan összefügg a természettel. Ősszel az oszlás, a bomlás, az általános bucsuzkodás idején, az emberi kötelékek is meglazulnak. Bomlanak a régi keretek, oszlanak a szerelmek és házasságok. Igéreték, tavaszi fogadkozások lehullanak, mint elsárgult falevelek. Nyáron élünk, lubickolunk a napfényben és lehetőleg keveset gondolkodunk. De ha jönnek a borús alkonyok, naplalan reggelek és permetező esők: körülnézünk az életünkben. Jön az őszi nagytakarítás, a kényelmes megszokások felbolygatása és egyszerre szűk lesz a lakás, nyomnak a falak, kinos sullyal nehezedik ránk egész eddigi életünk. Kedvetlenül vesszük tudomásul ezt az egész szürke sötétséget és érezzük, hogy változtatni kellene. Van, aki csak költözködik ősszel és így könnyít nyugtalanságán, de a harciasabbak törnek és zuznak maguk körül. Rombolják a régit, palami ködös tavaszi építés reményében. Ilyenkor ősszel, mindenki megcsinálja a maga külön kis házi forradalmát, szolid őszirózsás családi felfordulását. Némely nagyképűséggel azt mondhatnánk, a nagy emberi közösségek életének megrázkódtatásai ismételődnek meg ilyenkor négy fal között, kicsinyített kiadásban. De lehet, hogy mindez távolról sem ilyen komplikált. Lehet, hogy az őszi válások minden természettudományi, vagy társadalombölcseleti alap nélkül, egyszerűen csak az új szezon indulását jelentik, amikor minden társaság-beli lénynek sürgősen új élettársról és új kalapról illik gondoskodni.

AZ ÚJ AMERIKAI GAZDASÁGI DIKTÁTOR

Baruch Bernhard pénzmágnás, akit az amerikai nehézipar Johnson tábornok helyére, az NIRA élére szemelt ki.

A KONVERZIÓS TANACSAJÓ a mai számban ismét megnyílik. Dr. Tanódy Endre bukaresti munkatársunk visszaérkezett szabadságáról és a mai nappal megkezdte a beérkezett kérdések megválaszolását. Ezúttal külön is hangsúlyozzuk, hogy konverziós ügyben itt érdeklődések közvetlenül dr. Tanódy Endre bukaresti címére (Str. Nifon 25) küldendők.

★ Erdőss Sárika és Kónya Balázs Nagyborosnyon folyó évi szeptember 29-én tartják esküvőjüket. Minden külön értesítés helyett.

— **Méhészeti vándorgyűlés Szatmáron.** Az Erdélyrészi Méhész Egyesület az EGE által a Szatmári Mezőgazdasági Kamarával karöltve rendezendő mezőgazdasági, ipari és állatkiállítás kapcsolatos október 6–10 napjai között Szatmáron méhészeti vándorgyűlést rendez, amelyen a méhészeket érdeklő időszerű szakkérdéseket fogják megvitatni. Ilyenek a költésrothadás elleni küzdelem, a méhek cukorral való etetése, a méz márkázása, a méhekkel való vándorlás, a kaptárkérdés. A méhészek előreláthatólag igen nagy számban fognak részt venni a vándorgyűlésen, ugyancsak a kiállításon is, melynek méhészeti csoportját az Erdélyrészi Méhész Egyesület rendez. Ugy a vándorgyűlés, mint a kiállítás résztvevői és látogatói részére a CFR személy- és áruszállítási kedvezményt nyújt.

★ Orvosi hír. Dr. med. Herskovits Erzsébet orvosi-kosmetikus külföldi tanulmányutra utazott.

— **Tulfutott a pályaudvaron a vonat.** Bécsből jelentik: Szombaton reggel olyan szerencsétlenség történt a Westbahn hof-on, hogy könnyen katasztrófa is lehetett volna belőle. Egy személyvonat a robogva a pályaudvarra, nekifutott a vakvágányt lezáró baknak, azt kidöntötte és tovább gördült, majdnem ki az utcára. A mozdonyvezető és a fűtő megsebesült. A balesetért a mozdonyvezetőt és fűtőt vonják felelősségre, mert nem fékeztek le idejében a vonatot.

— **ENYEDI HIREK.** A nagyenyedi állami elemi és középiskolákban az előadások a tanügyi hatóság által előírt időben, megfelelő létszámmal, akadálytalanul megkezdődtek. — Az enyedi híres börtöm szölkőkben megkezdtek a szünetet. A friss mustot, klosterneuburgi fokmérő szerint, fokként 30 baniban számítják. A kukoricatermés szintén kielégítő. — Jódý Károly szintársulata a napokban megkezdte vendégszereplését. A nívós társulat enyedi vendégszereplését 2–3 hétre tervezi. — A Nagyenyedi Iparos Dalárda műkedvelő gárdája szüreti mulatságot rendezett, amelyen Győri Vilmos „Nőtás Kata” című operettjét adták elő. Ugy az előadás, mint a mulatság kiválóan sikerült.

★ **Ünnepi istentiszteletek az árvaház-utcai zsinagógában:** 30-án, vasárnap reggel Hosáná Rabbo — reggeli ima 6 óra-30 perckor, esti ima 6 órakor. Hétfőn, október 1-én, Semináceresz — reggeli ima 9 órakor. Mazkir — halottak emlékezete 10 óra 30 perckor. Esti ima 6 órakor. 2-án, kedden Simchász-Thórákor reggeli ima 9 órakor.

— **Fehrérmű varró és szabászat tanfolyam Kolozsvárt.** Az Erdélyi Gazdasági Egyet az idén is megrendezi a tavaly oly jól sikerült fehérművarró és szabászat tanfolyamot Kolozsvárt, özv. Deésyné Tömösvári Mariska volt okleveles női ipariskolai tanárnő vezetésével. A tanfolyam részvételi díja 800 lej. Az előadások naponta d. u. 3 órától kezdődőleg tartatnak és azon megtanulják az összes férfi és női fehérművek, gyermek és babakelengye, ágy, asztalnémi, függöny szabását és varrását. A tanfolyamra jelentkezni lehet az Erdélyi Gazdasági Egyet titkári hivatalánál naponta 9–12-ig. Telefon: 158. A tanfolyam október hó 15-én kezdődik és december 1-ig tart.

★ **A Budapesti Hírlap bormelléklete.** Kedves megípetéssel szolgál a Budapesti Hírlap vasárnapj száma olvasóinak, mikor „a magyar bor” című külön mellékletét megjelentette. 32 oldalas művészi, mélynyomású képekkel gazdagon díszített füzetben négy nyelvű szöveg ismerteti a magyar borvidékeket, bemutatja a magyar szüretet és hathatós propagandával szolgál a magyar csemegezőlőnek. Külön figyelmet érdemelnek az ország nagyobb

szőlőgazdaságainak, pincéinek, pincészetke-zeteinek és borgazdaságainak bemutatása és az Ampelologiai Intézet egyszerű propaganda táblázatai. Itt hívjuk fel a közönség figyelmét arra, hogy aki a Budapesti Hírlap külön bormellékletét megszerezni óhajtja, az forduljon a lap vidéki bizományosaihoz, vagy a lap kiadóhivatalához, Budapest (József körút 5. szám), ahol 20 fillért megkapja a Budapesti Hírlap teljes számát a bormelléklettel és a képes Vasárnapi Ujsággal együtt.

★ **Fischer Vilmos okl. zongoratanár,** a bécsi állami Zeneművészeti Főiskola diplomájának tulajdonosa, október 1-től kezdve zongorákat ad. Jelentkezni lehet naponta fél 2-től 3-ig Fekete-utca 7 szám alatt.

IDŐJÁRÁSEJENTÉS
A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint az időjárás — állandó jellegű marad, lényeges változás a következő huszonegy-óránban nem várható.

★ **Utmutató a kettős könyvtárral gyors és könnyű elsajátítására.** Összeállították Neuländer Ottó és Marocvic Iván. Ara 30 lej. Posta-szétküldéssel 35 lej. Csak a pénz előzetes be-küldése mellett küldi a Brassói Lapok könyv-ostálva.

★ **Marosvásárhelyi orvosi hír.** Dr. Sükösd Endre orr, fül, gége szakorvos, operatőr folyó év október 1-től str. Sft. Gheorghe (Szent-györgy-utca 6. sz. alatt, postával szemben) folytatja rendeléseit 10–12, 3–5-ig.

LELKISMERETESSÉG

— **A rendőrségre még bejelenteni a betörést?**

— **Dehogya! A talált tárgyak hivatalába megyek leadni a zseblámpát, amit a betörő itt felejtett.**

★ **Jenny grafologusnő,** csak még pár napig marad Brassóban. Fogad: Alsó Villa-utca 1-a. sz. alatt, délelőtt 9–1-ig, délután 3–8-ig. Vasárnap délután nem fogad.

★ **Brassói orvosi hír.** Dr. Bolesch R. szem-orvos átköltöztött Weiss Mihály-utca 20. szám alá a Nagyszabasi Takarékpénztár épületébe, Kapu-utca sarok és rendel naponta 10–12 és 3–5-ig.

— **Agyvértörlés, szívszorogás, nehéz légzés, fáradtság, idegesség, fejfájás, lehangoltság, álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által igen sokszor gyorsan megszüntethetők.** Tudományos megállapítások megerősítik, hogy a **Ferenc József** víz a makacs székzsorulás és az emésztőcsatornát át történő mérgeződésként mindenféle jelenségénél — öregnek és fiatalnak — a legjobb szolgálatot teszi.

★ **Francia szótár, propaganda kiadás.** Az Ujváry-féle Magyar-francia és Francia-magyar kéziszótár Velledits nyelvtanár átdolgozásában propaganda kiadásban jelent meg. Ele-gáns, könnyen kezelhető alakban, egyetlen 600 oldalas kötetben tartalmazza a teljes francia-magyar és magyar-francia anyagot, amely a közhasználatu szavak és a teljes irodalmi szókincsen kívül magában foglalja az ipar, kereskedelem, a technikai, sőt a politika és a sport szavait és teljes sikerrel oldja meg a szavak pontos, rendszeres és tömör értelmezését. Csinos, zöldszínű egész vászonkötésben, rendkívül finom, fanyentes papíron, jószeműek és rövid-látók számára egyaránt kitűnő, olvasható szö-veggel, mindkét rész egy kötetben 150 lej. — Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56–58., az udvarban.

Előfizetőink figyelmébe!

Kérjük mindazon előfizetőinket, akik előfizetésüket nem a helyi pénzbeszedő útján, hanem postaiútványon vagy személyesen, a központi kiadóhivatalnál vagy valamelyik fiókiadóhivatalunkban szokták rendezni, szíveskedjenek figyelemmel kísé-erni a CÍMKÉJÜNK FÉLTÜNETEIT LEJÁR-TOI s ha az előfizetésük lejár, gondoskodjanak idejében az előfizetés megújításáról, hogy lapunkat megszakítás nélkül küldhessük.

Asíra Mozzó, Brassó

Óriási sikerrel fut a szezon legszebb sláger-operettje

Mesék a bécsi erdőből

gyönyörű pazar kiállítású film, fülbemászó feledhetetlen zeneszámokkal.

Főszereplők:

Magda Schneider, Wolf Albach-Reilly, Georg Alexander, Leo Slezak.

Ezenkívül szenzációs előjáték!

Vasárnap délelőtt 11 órakor nagy matiné:

„A szerelmes herceg”

Fősz: Liane Haid, Victor de Kowa. — Olcsó helyárak!

K Ö Z G A Z D A S Á G

Mit tartalmaz a banktörvény végrehajtási utasítása

Megszigorították az új bankok és fiókok alapítását — Nem mindenki lehet ezután bankigazgató — Korlátozták a bankok költségeit és az igazgatók remunerációját

Bukarest, szeptember 30.

Hosszas előkészítés és vita után a hivatalos lapban megjelent az új banktörvény végrehajtási utasítása. A végrehajtási utasítás megjelölése a kormánynak és a Banca Națională-nak azt a szilárd elhatározását igazolja, hogy meggyorsítsa a bankválság romjainak likvidálását és a bankok normális tevékenységének újrakezdését. Az alábbiakban kivonatolva közöljük a végrehajtási utasítás főbb rendelkezéseit:

ENGEDÉLYHEZ KÖTIK A BANK-ALAPÍTÁST

Az általános rendelkezések első három szakasza meghatározza a bankügyletek mibenlétét és kimondja, hogy bankcégnek számít az a vállalat, amely a banktársaságok cégjegyzékében szerepel. A törvény életbeléptetésétől számított öt évig banküzletnek számítanak azok

az egyéni bankházak is, amelyek a bankok regiszterében szerepelnek. A negyedik szakasz szerint banküzletnek csak a legfőbb banktanács által kiadott működési engedély alapján foglalkozhatnak a bankházak. Az engedély szólhat mindenféle bankügyletre, vagy csak meghatározott tevékenységre. A már létező bankokat úgy tekintik, mintha meglenne az engedélyük, de csak a régebben is üzött tevékenységet folytathatják, míg ha olyan ügyletkeket akarnak foglalkozni, amelyekről a banktörvény 34. szakasza intézkedik, ahhoz külön autorizációt kötelesek szerezni.

Új bank működési kérésénél az alapszabályokon kívül mellékelni kell a Casa de Depuneri, vagy a Banca Națională nyugtáját a törvény 11. és 12. szakasza által előírt tőkebefizetésről, azonkívül

részletes információt a társak, alapítók, igaz-

gatók és felügyelőbizottsági tagok személyéről és azelőtti tevékenységéről, valamint állampolgársági helyzetéről.

A legfőbb banktanács az általános és lokális érdekek szempontjából megvizsgálja, hogy szükség van-e az új alapításra és legfeljebb két hónapon belül meg kell hoznia a döntését. Az alapítók a hivatalos megalakulás előtt is közölhetik a banktanácsal az alapító oklevél és az alapszabályok tervezetét. Külföldi központi pénzintézetek is csak a banktörvény alapján létesíthetnek affiliált intézetet Romániában. Fiókokat azonban csak olyan bankok nyithatnak az országban, amelyeknek a székhelye Romániában van. Minden fiókalapításhoz a banktanács engedélye szükséges. A fiókalapítási engedély, akárcsak a működési engedély, egy évig érvényes, de kérésre meghosszabbítható.

jai nem vehetnek fel kölcsönt a banktól és nem köthetnek semmiféle más fizetést sem, amely a bank vagyonát terheli. Kivételesen az igazgatóság megengedheti, a felügyelőbizottság véleményezése alapján, az ilyen ügyleteket, amelyek végösszege azonban az összes vezetők részére nem haladhatja meg az alapítók és tartaléktőke 20 százalékát.

A bank működésének első évében tilos kölcsönt felvenni az alapítók, igazgatók, felügyelőbizottsági tagok, valamint azok nevedéig menő rokonainak.

Azok az ügyvezetők, akik ezt a rendelkezést megszegik, az anyagi felelősségen kívül azonnal elvesztik állásukat is. Saját alkalmazottakkal a bank ügyleteket csak az igazgatóság és felügyelőbizottság hozzájárulásával köthet.

A 44. szakasz kimondja, hogy nem lehetnek alapítók, igazgatók, igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok valamely banknál olyan személyek, akik lopásért, csalásért, bizalommal való visszaélésért, okirathamisításért, sikkasztásért, egyszerű vagy hamis bukásért, valamint bármilyen hasonló, idegen vagyon ellen irányuló bűncselekményért, illetve büntetési minőségben jogerősen el voltak ítélve, még ha azóta rehabilitáltak is őket.

A ma meglévő bankok igazgatói, igazgatósági és felügyelőbizottsági tagjai, akik a fenti kategóriába esnek, nem foglalhatják el továbbá jelenlegi állásukat.

A következő szakaszok részletesen szabályozzák a bankmérlegek összeállítását, a bankok által köthető ügyleteket, a bankok ellenőrzését és a szankciókat. Ezeket a rendelkezéseket egy következő cikkben fogjuk ismertetni.

A FOGARASI BANKOK EGYESSÉGI AJÁNLATAI

A Banca „Făgărașana” betéteseinek a következő egyességi ajánlatot tette: Az intézet kintlévősége 8.187.685 lej, (77 százalék földműves, 7 százalék városi, 1,5 százalék kereskedelmi és 14,5 százalék konverziót nem élvező). Ezekből 3.772.928 lej bevétel irányoz elő. Kötelezettségei 7.699.577 lej. Felajánl 50 százalékot, melyet 10 év alatt kamattal nélkül az intézet bevételei arányában részletekben fizet vissza. — A Schul Heinrich magánbank hitelezőinek 40 százalékos kiegyezést ajánl 4 év alatt, tetszése szerinti részletekben.

Áru- és pénzpiac

FOGARAS

Gabonapiac: Árak hl-ben. Buza 390—400, rozs nem volt, árpa 200—210, gyengebb 180—190, zab 130, ótengeri 220, krumpli 25—30. Áresés a zabnál és a krumplinál volt. Krumpliban kiváló nagyságú, bő termés volt. A piac nem tudja felvenni. A nagy kínálat miatt teljesen lemorzsolódott az ára. A 25 lej hl. ár alig fedezi a kiszedés és piacra fuvarozás költségeit. Gyümölcs piac. Szőlő vidéki kg. 6 lej, hozott 8. Alma vészkája 25, prima minőség 30. Körte másodosztály 25—30. Dió 90—100, mogoró erdei 80—90 lej. — Almában a felhozatal bőseges. Különösen kiváló minőségű, vegyes almát hoz Kőbor és Dombos község. Dió kevés, de kitűnő minőségű. — Veteménypiac: fogarasi vöröshagyma koszorúval 4—8 lej. Prima koszorú 3 kiló. Kilóra 2 lej. Káposzta fehér 1—2 lej, vörös 2—3 lej. — Baromfi piacon a tojás ára 1.50 lejre emelkedett.

ARAD

Aradon szombaton az alábbi piaci árak alakultak ki: Zöldszáraz kilogrammonként: Hagyma 1 lej, száraz bab 4—5 lej, paprika 10 darabonként 1, káposzta 2—7. A gyümölcsárak kilónként: alma 4—8, körte 5—10, szilva 6. szőlő 5—12, barack 8—25. Baromfiárak: liba 80—260, kacsa 40—150, csirke 30—50, tojás 1—1.50. Élőállatok kilogrammonkénti élő súlyban: szarvasmarha 7—8, borjú 15—16, sertés 17—18. Tejtermékek: tej 3—4, tejjel 25—30, tehéntúr 7—8, buhtúr 20—22, vaj 50—60. Gabonapiac: buza 400—420, kukorica 200—210, rozs 100—135, zab 285—300.

— Gyümölcsfák, cserjék, diszbrokrok közös beszerzése. Az Erdélyi Gazdasági Egylet az idén is közösen óhajtja beszerezni kedvezményes ár és fuvardíj mellett a gazdák részére szükségelt gyümölcsfacsemetéket Felhívja ezért az érdekelteket és kerttulajdonosokat, hogy szükségüket összeírni és az EGE (Kolozsvár, Attila-u. 10) címére beküldeni szíveskedjenek.

Külön céglajstrom a bankok részére

Minden banknál az egyedüli adminisztrátor, az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok kétharmada román állampolgár kell legyen.

A végrehajtási utasítás második fejezete a bankok cégjegyzékével foglalkozik. A már működő bankok, amelyek ma a kereskedelmi kamarák cégjegyzékében vannak felvéve, a törvény kihirdetésétől számított két hónapon belül kötelesek kérelmezni a bankok céglajstromába való beiratásukat. A kérvényhez mellékelni kell az alapszabályokat, az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjainak névsorát. A kérelmet a céghivatal mellé delegált bíróságnak kell címezni és nem kell érte semmiféle díjat fizetni.

A kamarai céghivatal a határidő lejártá után öt napon belül közzélni köteles a banktanácsal azoknak a bankoknak a listáját, amelyek a kérelmet benyújtották.

Ugyanezen határidőig minden ma működő bank köteles beküldeni a banktanácsához utolsó évi mérlegét, másolatot a nyereség-vesztesség számláról, valamint az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok és az igazgatók névsorát. A bankok céglajstromába való beírás bírói végzés alapján történik, ugyiszint minden fiókalapítás is. A beírás csak a banktanács által már jóváhagyott alapító okmány és alapszabály alapján történhet meg új alakulatoknál. A működési engedély megszerzése után az új bank legkésőbb egy hónapon belül köteles kérni a bankok céglajstromába való beiratását.

MENNYI ALAPTŐKÉVEL INDULHAT EGY BANK

Nagyon érdekesek a végrehajtási utasításnak azok a rendelkezései, amelyek többek között előírják, hogy

a bankok minden levélpapírukra és utalványukra kötelesek világosan feltüntetni a ténylegesen befizetett alaptőkét, az általános tartalékalapot, a központi székhely és fiókok címét, valamint a bankok céglajstromába történő beiratásának rendszámát és idejét.

Hasonlóképpen érdekes az a rendelkezés is, amely megtiltja, hogy valamely pénzintézet olyan nevet vegyen fel amelynek révén össze lehetne téveszteni a Banca Naționalăval, vagy más, az országban már létező bankkal.

A bankok alaptőkéjére vonatkozóan a végrehajtási utasítás megismétli, hogy a közkereseti, betéti, vagy korlátozott felelősségű társaság formájában ezután alakuló bankok alaptőkéje nem lehet kevesebb Bukarestben 20, törvényhatósági városokban 10, más városokban 5 és falvakban 2 millió lejnél. Nem szabad az alaptőkét természetbeni aportból vagy könyvelési megterheléssel összeállítani.

Az alaptőkének legalább a felét megalakuláskor kell effektíve befizetni, a másik felét pedig legkésőbb egy éven belül.

A részvénytársasági alapon létesülő bankok alaptőkéje legalább kétszer akkora kell legyen, mint az előbb említett kategóriáké. Ötszáz lejnél kisebb névértékű részvényeket nem lehet kibocsátani. Több szavazatra jogosító részvények kibocsátása tilos. A megalakuláskor minden egyes alapító köteles öt évig megtartani

legalább 30 százalékát az általa jegyzett részvényeknek, amelyeket névre kell kiállítani és a bank székhelyén deponálni.

A bankok alapítási költségei nem haladhatják meg az alaptőke 5 százalékát. Ezeket a költségeket az első öt évben kell leírni.

Minden bank köteles évente a tiszta nyereségnek legalább 10 százalékát külön alapra félretenni, amelyből fedezni lehessen a bank esetleges veszteségeit. Ez a tartalékolás addig folytatandó, amíg az alap eléri legalább az alaptőke nagyságát és ezután a bank megelégedhet 5 százalékos évi dotálással is, amíg az alap eléri a részvénytőke kétszeresét. Az így teremtett tartalékok nem esnek adó alá.

Az így létesített tartalékok felét állami, vagy

Kik lehetnek bankigazgatók?

Valamely bank igazgatója (adminisztrátora) csak olyan részvényes lehet, aki az alaptőkének legalább egy kétszázadrészt jegyezte le, azaz minimálisan 50.000 lej névértékű részényt vásárolt. A maximális határt az alapszabályok 300.000 lejben korlátozhatják. Hivatalbalépésekor az igazgató ezeket a részvényeket letétbe helyezi biztosítékképpen a banknál és csak akkor kapja vissza, ha megbízatása lejárt vagy megszűnt, ha a közgyűlés megadta neki a felmentvényt, működésének egész idejére. Közkereseti társaságoknál csakis korlátlan felelősségű cégtárs töltheti be az igazgatói tisztséget.

A ma hivatalban levő adminisztrátorok szerzett jogait a banktörvény nem érinti, amíg megbízatásuk nem jár le,

de legfeljebb csak a törvény kihirdetésétől számított öt évig.

A bank igazgatói és tisztviselői nem lehetnek tagjai sem az igazgatóságnak, sem a felügyelőbizottságnak. Az ügyvezetők csak az igazgatóság kifejezett hozzájárulásával foglalhatnak helyet más bank igazgatóságában, válhatnak igazgatói állást vagy korlátlan felelősségű üzletlársi minőséget hasonló intézetnél.

Vége a korlátlan tantiémeknek

A félévi és évvégi mérlegek beküldésével egyidőben minden bank köteles a banktanácsal közölni, hogy milyen összegű remunerációt fizetett az ügyvezetőknek, igazgatósági és felügyelőbizottsági tagoknak a tiszta nyereségből való részesítésükön kívül, vagyis olyan összegekről, amelyeket az általános költségvetés számolnak el. Bármely bank költségvetésében — nem számítva a kifizetett kamatozat — nem haladhatja meg az 5 százalékát az évi kihelyezéseknek.

A felügyelőbizottság tagjai legalább félfannyi részvény tulajdonosai kell legyenek, amennyit az igazgatósági tagok részére ír elő a törvény. Az egyik tag mérlegképes könyvelő kell legyen.

A felügyelőbizottsági tagokat meg kell hívni az igazgatóság minden ülésére.

Nem vezethetnek sem saját számlára, sem harmadik személy számlájára más bankot, kereskedelmi, vagy iparvállalatot, nem vehetnek részt ilyen vállalatokban, sem mint személyesen felelős társak, sem mint adminisztrátorok, vagy igazgatók, ha erre a bank igazgatóságától nincs felhatalmazásuk.

A bank igazgatósága csak a jelenlevő, vagy magukat képviseltető tagok kétharmadtöbbségével hozhat érvényes határozatokat. A határozatokat külön jegyzőkönyv-regiszterbe kell átvezetni, beleértve az esetleges különvéleményeket és a távolmaradt tagok különvéleményét is.

Azok az adminisztrátorok, akik a szavazásban részt vettek, szolidárisan felelősek úgy a bankkal, mint harmadik személyekkel szemben, hacsak formális tiltakozásukat ki nem fejezték az elhatározott ténykedés ellen. Ugyanez vonatkozik a bank fiókjainak és kirendeltségeinek a vezetőire is.

Az adminisztrátorokat polgári uton a bank közgyűlése vonhatja felelősségre, abszolút többségű határozattal.

Bármilyen törvényellenes dolog felfedezése esetén a felügyelőbizottság, vagy akármelyik bizottsági tag köteles az igazgatóság elnökével közölni a tapasztalatait és ha ez nem teszi meg azonnal a szükséges intézkedéseket, súlyos esetekben a legközelebbi időn belül össze kell hívnia a közgyűlést és egyidejűleg a banktanácsot is értesíti. Kiseb hibáknál be lehet várni a legközelebbi rendes közgyűlést, de a felügyelőbizottsági tagok egyetemlegesen felelősek minden kárért, amit a bank vagy harmadik személyek miattuk elszenved.

A BANKVEZÉREK NE CSINÁLJANAK MÁS ÜZLETEKET

Nagyon fontos rendelkezése a végrehajtási utasítás 42. szakaszának az, hogy a bank ügyvezetői, igazgatósági és felügyelőbizottsági tag-

Ahol csak csütörtökön van élet

A hét minden napján álmos csend borul Szinerváraljára. Közel hatezer ember lakik itt és ennek a tömegnek a fele abból él, hogy várja a csütörtököt.

Csütörtök a hetivásár napja Szinerváralján.

Ilyenkor megindul az Avas népe Szinerváralja felé. Remetemező, Barlafalu, Apa, Iloba, Avasujváros, Sebespatak népei adnak itt találkozót. Itt veszik meg heti szükségleteiket itt adják el termékeiket.

A csütörtököt várja a szinerváraljai kereskedő és az iparos.

Csütörtökön tárgyal a falusi az ügyvédjével, csütörtökön keresi fel a beteg az orvosát. Felpócolt, párnával rakott székerek hozzák be a beteget az orvoshoz.

Embernek laknak itt, akik egész héten a csütörtököt várják.

Sajnos, egyre gyengülnek ezek a vásárok. Egyre kisebb lesz a tömeg, egyre kevesebb lesz az a pénz, amelyet a falvak népei csütörtökön a szinerváraljai vásárral ott hagyhatnak.

Ma még jelent valamit a heti egyszeri vásárnap.

Ma még jelent valamit a csütörtök.

De ha hosszú ideig így marad, bizony a csütörtök is csak olyan nap lesz, mint a többi.

Egyszerű, unalmas, semmit sem jelentő hétköznapi.

Thury Sándor

Hatvanegy esztendő. A szinerváraljai magyarság vezére. Elnöke a magyar párt. Serényen dolgozik és harcol a magyarságért. Jogi tanulmányai után a budapesti államrendőrség szolgálatába lépett és kilenc esztendőig az államrendőrség gazdasági előadója volt. 1918-ban főtanácsossá és ügyviszi megbízottá nevezték ki. 1919-ben költözött le Szinerváraljára, ahol azóta kis birtokán gazdálkodik. Elnöke a szinerváraljai római katolikus egyházközségnek is. Legutóbb egy kémkedési ügybe akarták belekeverni. Veje, Both magyar ezredes, vendégségben volt nála és apósa erdejéről kataszteri térképet készített. Ezt ellenségei felhasználták arra, hogy úgy veje, mint őellenek kémkedési vádat kovácsoljanak. Ez azonban nem sikerült és a vizsgálat folyamán mindkettőjük szerepét, udvarias bocsánat kérések között tisztázták.

A szinerváraljai tűzoltóság

Külön kell írni egy pár sort erről a testületről. Nemcsak a városkában, de a messze környező vidéken is a váraljai tűzoltókat veszik igénybe, ha baj van. Komoly, megszervezett testület ez. Fekete József aljegyző buzgalommal és önfeláldozással irányítja. Most egy motoros fecskendőt szeretnének venni a tűzoltók. A járásnak kell itt áldozatot hozni és lehetővé kell tenni a fecskendő megvételét. Ez lesz a leghasznosabb befektetés. És a szinerváraljai önkéntes tűzoltóság már eddig is és annyiszor sikerrel lépett közbe az ezen a vidéken gyakori tüzeseteknél, hogy már előre megszolgált és a jövőben is megszolgálja azt az áldozatot, amelynek meghozatala a köz érdekében feltétlenül szükséges.

A tizenharmadik századbéli castrum Zynyr utja, Szinerváralján át a mai Seini-ig

Egy vidéki városka multja, jelene, emberei és intézményei

Szatmár és Nagybánya között, hegyek tövében fekszik Szinerváralja. Kis, csendes mezővároska. Körülbelül hatezer lakosa van. A lakosság hatvanöt százaléka román. Mintegy ezerhat száz magyar és nyolcszáz zsidó él itt. A városka határa 11.250 katasztrális hold. Határában már az őskori ember is tanyázott. Az ott kiserletképpen végzett ásítás számos kő- és bronz-korszakbeli maradványokat hozott felszínre. Az ásításokat azonban nem lehetett folytatni, mert nem volt hozzá pénz.

A nevét a hajdani erős váráról kapta. Már a tizenharmadik században emlegetik a várat castrum Zynyr néven. Hiteles feljegyzések szerint 1491-ben a vár a Jagellók kezén volt. Báthory András szatmári főispán és testvére, István nádor erőszakkal foglalják el, hogy ne maradjon idegen hatalom kezén. Balassa Menyhárt 1463-ban csellel elfoglalta és katonáival a földig leromboltatta a várat. A vár alatt fekvő falu már a XIV. században jelentős hely volt.

A reformációkor az egész itt lakó magyarság felvette az új hitet és a katolikus templom, amelyet 1421-ben Báthory Zsuzsanna építtet, az övék lett, míg a katolikus egyház teljesen megszűnt. A XVI. és XVII. században az ellenséges hadak a várost többször feldúlták. 1717-ben a tatárok porig felégették Szinerváralját. A nép a hegyek közé vonult és a Szinér pataknaál egy kis fatemplomot épített magának. A század közepén románok telepedtek meg itt. 1733-ban újra megalakult a katolikus egyház, amely elfoglalta és használatossá tette a régi templomot, amely később 1848-ban újra leégett és csak 1870-ben épült újra fel. A reformátusok 1769-ben építettek új kőtemplomot, míg a görög katolikusok temploma 1882-ben épült.

A várnak még ma is meg vannak a romjai. A nép azt rebesgeti, hogy a várból titkos alagút vezet egészen az aranyosmedgyesi várig, erről azonban még senki sem győződött meg.

Szinerváralja — ma

Egy maroknyi magyar küzd az élettel a mai Szinerváralján. Intézményei pusztnak, erejét kikezdi a sovinizmus. A Magyar Kaszinó két évvel ezelőtt megszűnt. Nem csukták be, elsovadt magától, nem volt elég tagja, nem volt érdemes fenntartani.

A katolikus Legényegylet talán még él. A helyiségeit most átadták az apácáknak, de a legényegylet Pakots K. költő-pap irányítása mellett dolgozik.

A reformátusok dalárdája ötven esztendő má. Török Bernát református kántortanító áll az élén ennek a dalárdának, amely a magyar dal szolgálatában igen eredményes munkát fejt ki.

Van egy Olvasókör, főleg kereskedők látogatják. Az elnöke Judovics József kereskedő. Az Iparos Otthon magába foglalja a városka román és magyar iparosait. Az otthon elnöke Cămpian János szabómester.

Névelemzés

A római katolikus felekezeti iskolában az ideai beiratkozásoknál a tanügyi felügyelők erősen alkalmazták az Angelescu-féle névelemzést. A német nevű gyerekeket kíméletlenül elutasították. Vannak itt családok, a nevük német, de a családból senki, egy szót sem tud más nyelven, mit magyarul. A Zeisbergerek, a Tepfenhardtok gyerekeiket nem vehették fel a római katolikus felekezeti iskolába.

Az iskola fenntartói most román nyelvű szekciót is nyitottak, hogy ezeknek a gyerekeknek is legyen hova iskolába járni.

Községi politika

A községi választásoknak hire-hamva sincs. Még csak előkészületek sem történnek arra, hogy valamikor mégiscsak választani kell. A község élén egy Achim nevű gazdálkodó áll. A magyarságot az időközi bizottságban dr. Papolezy László ügyvéd képviseli.

A járás élén dr. Buteanu János főszol-

gabíró áll és Barbos Andrei járási főjegyző.

Az időközi bizottság most ki akarja kövezni az igen szép fekvésű piacot. Ötszáz ezer lejbe kerülne a piac kikövezése. Arra viszont nem gondolnak, hogy a mellékutcaikon is kellene valamit segíteni. Űsszel nyakig ér a sár, nyáron mindent beborít a por. Egyelőre csak a piac kikövezése van tervbe véve. A mellékutcaikat könnyen el lehet dugni, az idegenek szemé elől.

Az idén csak közepes termést adtak a váraljai szőlőhegyek

A váraljai gazdák egyik fő foglalkozása a szőlőtermelés. A gyönyörű váraljai hegyek oldalán minden esztendőben tétve lógnak a dus fürtök a tőkékről. A nyár közepéig úgy látszott, hogy nagyszerű lesz az idei termés. A nyár közepén elkezdett esni az eső. Mindennap esett és pocékká verte a szőlőbirtokosok reményességét.

Most kezdődik a szüret. Közepes lesz a minőség és közepesen alul van a mennyiség. A szőlő nagyrésze a sok esőtől elrothadt. A borárok még nem alakultak ki, a vevők még nem jelentkeztek. Ugy látszik, hogy 4—5 lejes borárakra van kilátás.

Szinerváralján van egy állami szőlő-

A városkában két esztendeje villanyvilágítást vezettek be. Hegedűs vállalkozó a villanytelep, de csak este hattól, éjjel egyig van villany. Ha éjjel valaki súlyos beteg, gyertya vagy petróleumlámpa mellett virrasztanak a hozzátartozói.

A gazdálkodók nagyrésze idegenkedik a villanyvilágítástól. Sokan meg azért nem vezették be a villanyt, mert nincs pénzük.

telep is, amelynek vezetője Eprou Athanasie. Rá van bízva a környék börtelművelők felügyelete is.

Az alma-termés is szokatlanul gyenge. Szilva rengeteg volt, de mivel a vevők nem jöttek, részben megaszalták a termést, részben pedig cujkát főztek belőle. Nagyon szép volt a diótermés. A dió azonban még mindég nincs eladva. Állítólag lengyel diókereskedők jelentették be érkezésüket. Egyelőre azonban még nem jöttek meg, pedig már nagyon elkelne egy kis friss pénz a termelőknél.

A buzapiac az intervenciós vásárlások következtében igen élénk. Az állami vásárlások métermázsánsként száz lejjel emelték fel az árakat, úgyhogy a gazdák valamennyire meg vannak elégedve.

Iparosság, munkásság

A szatmármegyei szociáldemokrata pártnak Szinerváralja a megmaradt, egyik legnagyobb erőssége. A szociáldemokrata párt főleg a kisiparosok körében hódított tért. A kisiparosoknak lehetetlenül rosszul megy.

Két gyártelep működik Szinerváralján. Az egyik a régi Klein Lipót-féle szesz- és élesztőgyár, amely ötven munkást foglalkoztat, a másik a nemrég alakult Cometa csiszoló-vázon és smirgligyár, amely dr. Katona Sándor tulajdona és egyelőre 15—20 munkással dolgozik.

A városkában hat ügyvéd és négy orvos lakik. Mindegyik megéi valahogy.

Bankok

A Szatmármegyei Takaréknak és a Casa Noastrának van itt fiókja. Az előbbinek vezetője Gyarmathy Sándor, az utóbbinak Barbul Vasile. Azonkívül még fennáll a Banca Populară, amelynek vezetője dr. Craciun Andrei közjegyző.

Jelenleg a bankok aktivitása ugyszólván a semmivel egyenlő.

Kulturház, mozi és színház

A szinerváraljai szálloda nagytermében mozi is van. A szálloda, a mozával együtt a Neumann testvérek tulajdona. A mozi bérbe van adva. Hetenként egyszer játszanak, mérsékelt érdeklődés mellett.

Évente egy hónapig Jódý, Károly színtársulata játszik itt. A szinerváraljaiak nagyon büszkék rá, hogy ezidén Pinter Böske volt a primadonnájuk.

A maroknyi református egyház, amelynek vezetője egy lelkes, tisztaszívű pap: Szabó Endre, most építi fel a kulturházát. Ez a kulturház jelképe lesz a református magyarság áldozatkészségének. Közadakozásból készült és remény van rá, hogy rövidesen tető alá is kerül.

Sylvester Erdősi János

A református templom előtt áll Sylvester Erdősi Jánosnak, Szinerváralja nagy fiának emlékműve. Eredetileg a piactéren volt elhelyezve, de az impériumváltozás után a tulzók kifogást emeltek az emlékoszlop ellen és így a református egyház jónak látta, hogy az emlékoszlopot, a centrumtól kívül eső re-

formátus templom elé szállíttassa, nehogy ugyanaz történjék vele, mint a Kossuth-szoborral, amelyet egyszerűen kidöntöttek.

Sylvester Erdősi János protestáns lelkész, tanár, író és bibliafordító volt. Szinerváralján született 1505 körül. A krakói egyetemen tanult, majd Wittenbergába ment, hogy Luthernek és Melanchtonnak a tanításait hallgassa. Hazajövet lefordította magyarra az újtestamentumot és 1537-ben Sárovaron, a Nádasdy Tamás által felállított nyomdában kinyomtatta.

Sylvester egyike a XVI. század legrokonszenvesebb és legkiválóbb magyar íróinak. A biblián kívül ő írta az első Magyarországon nyomtatott magyar könyvet, amelynek címe Grammatika hungaro-latina volt és 1539-ben jelent meg.

Méltatlanul elfelejtett Erdősi Sylvester János emlékét hirdeti a szinerváraljai református templom előtt felállított emlékoszlop.

Tempo, Seini!

A mai nemzedék nem is tudja már, hogy ki volt ez a korának legragyogóbb írója. Érzéketlenül megy el az emlékoszlop mellett és a mecsre szalad, ahol a nemrégiben alakult fiatal futball-csapat: a Seini játszik.

Papolezy Árpád földbirtok s buzgalma hozta létre ezt az egyesületet. A község pályát adományozott a csapatnak és rövidesen ugyszólván a földből nő ki a szinerváraljai „szurkolók” hada, akik hevesen, néha tulhevesen is tüntetnek a csapatuk mellett. A csapatnak több igen tehetséges játékos van. Ligeti centercsattár, Magdas, Boitor, Székely Béla jóval átlagon felüli játékosok.

Vasárnaponként felhangzik a jelszó a szinerváraljai pályán:

— Tempo, Seini!

És a kiáltás elhangzik egészen Sylvester Erdősi János emlékoszlopáig.

Két világ találkozik itt össze.

Az egyik a mult.

A másik a jelen.

A jelen hangosabb.

A mult értékesbb.

A mult bibliát fordított.

A jelen a centercsattárt biztatja, hogy ne sajnálja az ellenfél lábát.

KONVERZIÓS TANÁCSADÓ

A rovatba tartozó megkereséseket
kérjük közvetlenül dr. Tanódy Endre
Bukarest, Str. Nifon 25 címre
küldeni

L. Gy. Borosjenő. Az ön esetében az az elvi kérdés döntendő el, hogy a közszerzemény konverziós szempontból jogalapul szolgál-e annak a félnek is, akinek az a házasság tartama alatt nem képezi tulajdonát? Magánjogilag úgy áll a dolog, hogy a közszerzemény igény csak a házasság megszűnése után (válás, elhalálozás stb.) válik aktuálissá, a közszerző félnek tehát nincsen tulajdonjoga és így a konverziós törvény azon alapvető feltételének, hogy földadó alá eső ingatlan tulajdonosa legyen, nem felel meg. Konverziós szempontból azonban ellenkező értelmezés is elképzelhető és így Önnek mindenesetre érdemes lesz bírói döntés alá bocsátani a bankkal való vitáját. Az az álláspont, hogy mint gyermekeinek gyámja, azok ingatlanai címén kerüljön be a konverzióba, nem áll meg. Viszont nincs igaza a banknak abban, hogy Ön városi konverziót sem élvezhet, miután a tartozás állítólag kereskedelmi jellegű. A 69. paragrafus b) pontja nem a kereskedelmi tartozásokat, hanem a „kereskedő” tartozásait vonja ki a törvény rendelkezései alól. A közölt tényállás szerint Ön komerciális adót nem fizet és ha nem bizonyítja a hitelező, hogy Ön köteles lenne ilyen adót fizetni, akkor Ön nem eshetik ki a városi konverzió alól.

K. I. Tövis. Az, hogy Ön kiskereskedő-e, vagy nem, ténykérdés, amelyet a bíróság állapít meg. Hogy fizetett-e adót, vagy nem az ingatlan után, az közömbös, mert csak az szükséges, hogy a tulajdonát képezett ingatlan-földadó alá esik. A közölt tényállás szerint azonban nem valószínű, hogy Önnek a kiskereskedői jellegét megállapítsák. A kiskereskedő nincsen bejegyzésre kötelezve, Ön pedig kényszerregegyességben van, mint írja, kényszerregegyességben pedig csak bejegyzett kereskedő lehet. Nincs benne lehetetlenség, hogy a kiskereskedő is bejegyeztesse magát és az, amit a konverziós törvény 69. paragrafusa b) pontja mint falusi kereskedő — kategóriát állít fel — nem is fedi a kereskedelmi törvény értelmében vett „kiskereskedői” kategóriát. Helyzete mindenesetre komplikált, de ha ügyvédhez fordul és perre megy, esetleg eredményt érhet el. További probléma az Ön esetében, hogy a létrejött kényszerregegyesség a konverziós törvény 74. paragrafusa alá esik, miután közlése szerint a megegyezés 1933-ban történt. Ön mindenesetre csak ügyvédje támogatásával érhet el eredményt.

A. E. Dés. Kérdés: A hitelezőbank 50 százalékos kényszerregegyességben van, az adós betétkönyvvvel akarja kifizetni 100 ezer lejés tartozását. Milyen névértékű betétkönyv szükséges a kiegyenlítéshez? Felelet: A konverziós törvény 72. paragrafusa szerint a felajánlott követelés beszámításánál figyelembe veendő az a csökkenés, amelyhez ez a követelés az 52. és a köv. szakaszok értelmében szenvedtek. Adott esetben az 50 százalékos csökkenést a felajánlott követelés (betétkönyv) nem az 52. és köv. szakaszok értelmében szenvedte, hanem a kényszerregegyesség folytán. Ennek dacára és tekintet nélkül a konverziós törvény intézkedéseire, véleményem szerint csak a redukált követelés erejéig érvényesíthető a beszámítás, mert az csak ilyen összegben áll fenn.

B. G., Keresztur. I. G. Duca: Nincsen joga konverzióhoz, mert nem földtulajdonos, hanem csak részmunkás.

R. M., Uzon. Hogy a konverziós bizonyítványokat nem iratta alá a bíróval, az nem büncselekmény és a bizonyítványok így is érvényesek. Levélének egyéb részei nem konverzióra vonatkoznak és bonyolult ügyeit csak ügyvéd útján hozhatja rendbe.

K. D., Biborteni: Ugy Ön, mint feleség konverzió alá esnek. Hogy a felesége tulajdonát képező őt hold ingatlan után Ön fizeti az adót, az nem változtat a helyzeten. Konverzióra jogosult ezen a címen csak a felesége lesz, aki természetesen falusi konverziót élvez. Ami az Ön helyzetét illeti, az jogilag vitás, mert a földtelep lényegileg ugyanaz, mint a háztelep, másképp akinek csak házastelke van, csak abban az esetben élvez falusi konverziót, ha egyben kézi földmunkás is. Ezt a kérdést csak

S P O R T - É L E T

Megélénkült az országos teniszbajnokság írama

Sorompóba léptek az elsőosztályuk is és — mind továbbjutottak

Bukarest, szeptember 30.

Az országos teniszbajnokság pénteki napján már az érdekes játékok egész sorára sor került. Az elsőosztály is megkezdte mérkőzéseit. Egyelőre nem volt meglepetés. A favoritok simán győztek. Az érdekesebb eredmények:

Férfi egyes első osztály: Iaroslavici—Seewaldt 7:5, 6:0, dr. Burger—Tudorache 6:4, 6:2, Wartenberg—Fromm 6:3, 10:8, Schmidt—St. Cantacuzino 6:1, 6:0, Gitta—Flemminger 6:2, 6:1, Fildermann—Illyés 6:2, 8:6, Burger—Krupensky 7:5, 1:6, 6:3.

Másodosztályú férfi egyes: Smeureanu—Illyés 9:7, 3:6, 6:3, Benedek—Medeleana 6:1, 6:0, Rado—Fromm 7:5, 6:4, Simon—Fildermann

6:2, 6:4, Hegyi—Burger 6:3, 5:7, 6:4 (meglepetés).

Férfi páros első osztály: Pusztay, Wartenberg—Hegyi, Smeureanu 8:6, 6:2.

Másodosztályú férfi páros: Simon, Benedek—Hönig, Bogdán 8:6, 6:2.

Elsőosztályú vegyes páros: Hossu Zoe, Gábor—Piso Baba, Gitta 6:3, 4:6, 6:4.

Női egyes másodosztályú: Barabassy—Rosin 6:2 w. o. Kiss—Segall 6:2, 6:4, Baatz—Caton 6:3, 6:2, Piso—Calmusky 6:0, 6:1.

Női egyes elsőosztályú: Ternovici—Rosin 6:3, 6:1, Jakab—Kiss 6:2, 6:4.

Bemutató: Wittmann lengyel, Schmidt—Hamburger, Réti 6:3, 6:4.

A VASÁRNAPI NEMZETI BAJNOKI MÉRKÖZÉSEK

a következő városokban kerülnek eldöntésre. Első osztály: Arad, Unirea Tricolor—AMTE. Kolozsvár: Romania—Crisana. Temesvár: a NAC—Kinizsi. Másodosztály: Brassó: ACFR—Brasovia. Konstanca: Prahova—Elpis. Arad: TAC—AAC. Resica: UDR—Vulturii. Krajova: Rovine Grivica—Jiul. Kolozsvár: Phoenix—CFR. Szatmár: Tricolor—Olympia CFR. Beszterce: Keramika—Törökvs. Nagyszeben: Solmii—Sticla. Marosvásárhely: Mures—NSE. Medgyes: Unirea—Vitrometán.

ROMÁN KUPA DÖNTŐJE

Bukarestben: Ripensia—Universitatea.

LUCIEN GAUDIN,

a francia vívóélet nagy halottja, Gaudin legnagyobb sikerét az amszterdami olimpián aratta, mikor megnyerte a tör és borbajtőr-bajnokságot.

a joggyakorlat fogja tisztázni. — Éppen a napokban fog ilyen ügy a bukaresti Semmitőszék elé kerülni és a döntést majd közölni fogom.

N. R., Nagyenyed. Ön nem kérhet konverziót, mert kereskedelmi adóval van megróva. A kereskedelmi adóalapból nem jön le 80.000 lej levonásba. Ez a levonás csak szabadfoglalkozások adóalapjából történik. (Orvosok, ügyvédek). Aki kereskedelmi adót fizet, az a törvény 69. szakaszának b) pontja szerint kereskedő és nem esik konverzió alá.

Cs. A., ig. tanító. Az egyházközségek jogosultak a konverzióra és így az Ön fizetési igénye is a törvény szövege szerint konverzió alá esik. Nézzesse meg azonban ügyvéddel a helyzetet közelebbről, mert esetleg találni fog alapot arra, hogy az egyház konverziós kérését elutasítsa.

B. 802.311. Ön nem közli, hogy van-e egyáltalán ingatlan és így kérdésre nem tudok válaszolni. Mint írja, tejmékeit részben Bukarestben adta el, holott a törvény csak azokat a falusi kereskedőket engedi be a konverzióba, akik szakszerű módon falusi lakosoknak árulnak. Ha azonban, mint írja, Ön dolgozta fel a tejet, akkor mint falusi kisiparos kérhet konverziót.

Karácsonyfava. A konv. törvény végrehajtási utasításának 2. paragrafusa szerint, a büncselekményekből eredő tartozás is konverzió alá esik. Magában a törvénysszövegben ez nincsen benne. A törvény azt mondja, hogy a konverzióra jogosult „összes tartozásai” esnek kon-

SZOKATLANUL NAGY AZ ÉRDEKLŐDÉS

AZ ACFR—BRASOVIA DERBI IRÁNT

valószínű, hogy a stadion tágas tribünjét is megtölti a közönség. A két csapat nagyon felkészülten áll ki. Mindkét együttes kemény tréninget vett a héten. A Brasovia szokott felállításában — új, megerősített csapatával játszik. A vasutas csapatban érdekes változás, hogy Beke hátvédet játszik, Kuska centerhalfnak megy előre, Tampa lesz a balszélső, mert Csomag még mindig sérült. A mérkőzés 4 órakor kezdődik a stadionban.

A VENUS GYŐZÖTT ELSŐ CSEHSZLOVÁKIAI MÉRKŐZÉSEN

Venus—S. K. Prostějov 2:1 (0:0). A prostějovi csapat az idén került be a cseh első ligába. Colea és Volodea Válcov szereztek a Venus góljait a második félidő 5. és 8. percében, a csehek a 16. percben szepitettek.

DÖNTETLENÜL JÁTSZOTT A BUDAI 11. POZSONYBAN

Budai 11—Bratislava 0:0. A cseh nemzeti tünepén Pozsonyban játszott a budapesti csapat EGYGÓLOS ATTILA GYŐZELEM KASSÁN Attila—Kassai Törökvs 4:3 (2:1).

KIKAPOTT A BEOGRADSKAI PRAGABAN SK. Piisen—Beogradszki 4:2 (2:1).

KOLOZSVAR—NAGYVÁRAD válogatott mérkőzés lesz október 4-én Kolozsvárt.

IRORSZAGGAL JÁTSZIK A MAGYAR VALOGATOTT

december 16-án vagy január 6-án.

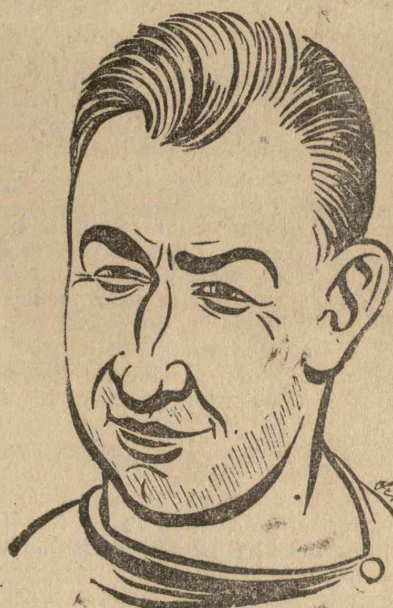
30 letartóztatás történt annak a nagyszabású jegyhamisításnak ügyében, melyet nemrég leplezték le Bécsben. A Bologna—Admira mérkőzésen többszázán jelentek meg hamis jeggyel, melyet zugárusoktól vettek. Az osztrák—cseh mérkőzésen már detektívek állottak lesben és egymásután kaptak le a jövedelmező foglalkozást űző jegyvesztőket.

A brassói IAR Plojestben játszik vasárnap

verzió alá. Kézenfekvően erkölcsstelen a büncselekményekből eredő tartozásnak konvertálása és a kormánynak nincsen joga a törvényt rendelvei uton így kibővíteni. Önnek tehát perelnie kell és a bíróság előtt vitatnia a rendelet alkotmányellenességét. Ilyen esetben a rendelet érvényét a perbíró hivatott elbírálni.

Zilahi olvasó. I. kérdés: A férj konverziós bejelentése nem hat ki a feleség vagyonára. Ami a váltókötelezettséget illeti, ez minden esetben ténykérdés, amelyet a bíróság állapít meg. A természetes az, hogy a férj a földös és a feleség a mellékkötelezett, kivéve, ha mint elfogadó az asszony szerepel. Az Ön esetében nyilvánvaló, hogy azokat a váltókat, ahol neje nem mint elfogadó

A FRANCIA MICHARD

az egykilométeres táv új világrekordere 1 p. 10.4 mp alatt tette meg kerékpárral állórajttal az 1000 méteres távot, ami 0.4 mp-el jobb, mint az eddigi világrekord.

a Tricolorral. Ez a mérkőzés az ára Spirea átadásának.

Turahalászat... Kevés egylet orra elől halásztak el olyan ügyes módon turát, mint a budapesti Soroksár csapat kárára. Soroksár intézője táviratot kapott Franciaországból, hogy megjelölt időben legyen a szövetségénél, mert felhívják telefonon, hogy lekössék a turát. A táviratkészbesítő nem találta meg az intézőt, aki, mire előkerült, már beszéltek a franciákkal. A telefonnál véletlenül egy másik budapesti csapat képviselője volt. Nem jött zavarba. Ot per alatt lekötötte ő a turát, csapata számára. Olyan nagyszerű turát, amilyenről még öt perccel azelőtt nem is álmodott. Az ölébe hullott. A Soroksár pedig marad a dühöngésnél...

EGYFORMA TIPUSU JEGY LESZ AZ EGÉSZ ORSZÁG TERÜLETÉN AZ ELSŐ- ÉS MÁSODOSZTÁLYU NEMZETI BAJNOKI MÉRKŐZÉSEKEN

— így határozott a futballszövetség péntek esti ülésén. Ezenkívül két felfüggesztés volt. Az Universitatea és a Haggibor játékjogát, közös mérkőzésrendezésből fennmaradt tartozás miatt, felfüggesztették. Hasonlóképpen a nagykarolyi Victoria játékjogát is. Különösen az Universitatea helyzete érdekes, mert csak akkor játszhatja le a vasárnapi Román Kupa döntőt, ha kifizeti az összeget.

A MAGYAR ÖKÖLVIVÓ VALOGATOTTI SÜLYOS VERESÉGE NEMETORSZÁGBAN

Németország—Magyarország 15:3. Münchenben mérkőzött a két ország válogatott ökölvívó csapata az ökölvívók Középeurópai Kupájáért. A németek szerint a magyarok sulyos vereségét a túl rövid idejű tréning okozta.

szerepel, a bank azért töltötte ki intézményezett saját váltónak, hogy felesége is főkötelezett legyen. Ha igazolható, hogy a férj a főkötelezett, akkor a feleség a 49. szakasz alapján, mint zsirán szintén konverzióba esik, sőt a 78. szakasz alapján a váltó, amely így a váltósnak megfelelően lett kitöltve, érvényét veszti.

II. kérdés. Pénzüntézetek a konverziós törvény alapján most újabb egyeségi ajánlatot tehetnek, tekintet nélkül az előző megállapodásokra, amelyek hatályukat veszítik, ha az újabb egység sikerül. Ehhez az újabb egységhez a követelések összegének felét meghaladó hitelezők hozzájárulása, — vagy annak a bizottságnak a döntése szükséges, amely a törvény szerint eljárni hivatott

ASTRA-LUX-MOZGÓ

Óriási sikerrel tut világsláger premier!

Németül beszélő film! Mestermű! ALFRED MACHARD világhírű regénye filmen

A fekete ember (A HAJSZOLT EMBEREK)

Egy izgalmas regény, egy ragyogóan érdekes film szenzációs pazar kiállításban, művészi játékkal, szenzációs rendezésben.

Főszerepben: Eugen Klöpfer, Hans Fehér, Magda Sonja, Wladimir Sokolov. Ennél hatásosabb filmet, az „Elsodort ember” című film óta nem produkált

Előjáték: Jurnál.

Előjáték: Jurnál.

Vasárnap d. e. 11 órakor nagy matiné

ÁBEL AMERIKÁBAN

REGENY

Írta: TAMÁSI ARON

Mire a vonat befutott s én felülhettem volna rá, már el is sülyedt minden, ami valaha volt. Mintha valahol a csilagokban születtem volna talán s most érkeztem vala erre a földre, melyet még nem ismerhetek. . .

Csak azt láttam a vonat ablakán keresztül, hogy futunk, mindegyre csak futunk s a legtöbb, amit ki tudtam gondolni, az volt, hogy bizonyosan valami szelet, aki gyümölcsfákat forgatott ki a szele, aki gyümölcsfákat forgatott ki a földből és házak fedelét rontotta össze. . .

Igy futottunk és mindig csak futottunk.

S a nagy futásnak az lett a vége, aminek lennie kellett, vagyis estefelé megérkeztem Bukarestbe, az ország fővárosába. Most nem szorgoskodtam a leszállással, ahogy máskor tenni szoktam, hanem a végére maradtam s akkor is úgy ereszkedtem le a vonatról, a nagy katolikus kufferral, mintha semmi dolgom nem lett volna. De nem is volt szükség arra, hogy sebes mozgással vagy kiabálással elevenítsem a forgalmat, mert olyan nyüzsgést, amilyen itt volt, ezen a nagy állomáson, a szem még nem látott. Nemcsak a sűrű szavakat torlasztották a leggyorsabban, hanem úgy szaladgált mindenki, mintha a gazdag apja halt volna meg.

Megvárta, amíg lezajlott a nehezebbje s akkor magam is átalvergődtem az állomás épületén, hogy valamiképpen a városba jussak. Pompázó kocsik álldo-

gáltak az állomás előtt, magosak voltak, feketék és fényesek. S fent a bakon s mindegyiken, egy-egy nagydarab ember, szép és gombos ruhában, mintha a forgalom szolgabírái lettek volna.

Az egyik meglátta talán, hogy uraszkodva szeretnék bevonulni a városba s intett nekem, hogy üljek fel. Én nem kértem magamot, haem a kuffert megtisztelő helyére emeltem s utána magam is felültem. Amikor pedig a kocsis hátrafordult, hogy hova parancsolom őt, egy pillanatra áldottam a papot a száz német szóért, melyből kettőt mingyárt ki is halásztam, szólván a gombos embernek:

— Hotel, klein!

A kocsis bólintott és elindította a két szép fekete lovat. Azok hullámzó trapolásban vitték engemet mintegy negyed óráig a városon keresztül, majd egy disztelen és sárgafalu ház előtt megálltak. A kapura tekintettem s hát azon egy tábla volt s a táblán pedig a következő felírás:

— Hotel Salamon Klein.

Ahogy ezt megláttam, hirtelen elfelejtettem, hogy micsoda városban vagyok s így fakadtam ki magyarul:

— No, ez ugyan klein, de inkább Salamon!

Erre a kocsis nevetni kezdett, majd tisztá magyarul azt mondta nekem:

— Hát nem ide akart uraságta jönni? Ugy néztem rá, mint egy bakkonülő csodára.

EGYETLEN
ALKALOM, OLCsó
UTAZÁS

8 NAP.

3950 LEJ.

BUDAPEST

BÉCS

OKTÓBER 20—28.

Ebben az árban benne van a kolektív utlevél, vízumok, elsőrangú el-látás, körutazások autókarral, látogatások, stb.

Jelentkezések: Comp Română de Voiaj și Turism București, Palatul Frascatti.

Erdélyrészi vezérképvi selet: Cluj, Piața Mihai Viteazul 40, I. em. Telef. 502.

— Hát maga mitől tud magyarul? — kérdeztem.

— Én a csángóságtól — felelte.

Megmondtam neki, hogy így már jól van a dolog, akárhova is hozott, mert magyar ember rossz helyre nem viheti az embert. Kifizettem neki a díjat s még meg is szereztem öt lejjel, mert a kilencezer lejjel, amit Kolozsvárról hazahoztam volt, még hétézer a zsebemben nyugodott s a Madarász-féle husz dollár is s így játszhattam módjával az urat. Mire a fizetés megtörtént, már odafutott az udvarból egy fiu, ingben és lapos sapkával a fején s a nagy kuffert felragadta. Aprítottam utána, nehogy tulfelől kivigye a házból, mert én már olyant is hallottam. De nem vihette ki, hanem bétette egy kicsi szobába, mely a hármasszámot viselte s amelynek ajtaja és ablaka az udvarra nyílt.

— No, innét nem esem ki! — mondtam, mert a küszöb egyszinten volt az udvari földdel. A sapkás fiu sután nézett rám, amikor ezt mondtam, de nem sokáig maradt suta, mert a fizetés felől kezdett mutogatni. A mutogatást csak akkor hagyta abba, amikor százig ment

a tiz ujjával. Erre kitétem neki a százzast, majd a nagy némaság után s éppen amikor ment volna kifelé, elsőhajtottam magamot és így szóltam:

— Herr Gott!

Ugy tekintett vissza hirtelen, mint a Lót felesége annakidején, de amikor látta, hogy barátilag mosolygok, ő is azt tette és elment. Volt ott egy borszék az ágy szélénél, ami ugyancsak a harctéren lehetett a nagy háboruban, mert az egyik lába hiányzott. Azonkívül a bőre is sokhelyen tátogott, mintha erősen várná, hogy valaki már beléüljön. Én ezt mingyárt megselekedtem, mert a bucszás a lelkemből s megint az utazás a testemből úgy kiszípta volt az erőt, hogy nyugalmat kívántam. Azt is gondoltam, hogy egy kicsit elrendezgetem a közeli multat és beosztom a holnapi jövőt, de még mielőtt valamire jutottam volna, már elszenderedtem. Egy kicsit később arra riadtam fel, hogy valami kutya ugat a szobában. Felugrottam s először nem az jutott az eszembe, hogy hol vagyok, hanem azt láttam, hogy két kakas verekedik a szobában s azt ugatja egy kicsi, tarka kutya. Ezeken kívül még egy másik fekete kutya is volt, valamint két tyúk és három galamb. S ezek mind bent a szobában s az ajtó feléig nyitva. Mingyárt gondoltam, hogy a nagy udvarról gyűltek oda, mert nagyon sokan laktak ott köröskörül, de azért mégis furcsának találtam, hogy egy kurta aluvás alatt ennyire Nőé békájává változzék a szobám, amelyért száz lejt kellett fizetnem, még az aluvás előtt. Szépen békességet teremtettem hát a kakasok között, aztán távozásra kértem az egész sereget s utánuk bezártam az ajtót. Együtt a borszékkel is felmondtam a barátságot, mert megvettem az ágyat s abba feküdtem belé.

Másnap reggelig egyet aludtam. (Folyt. köv.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Allatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Elsőrendű téli fajalma előjegyzésre olcsón kapható az „Ágisz“-nál. Brassó, Rózsa-tér 19. szám. 15064

Jövedelmező lakóház 10 lakrészrel forgalmas helyen Albina betétkönyvre is eladó Feyér és Boboia, Brassó, Korona kávéházban (Jélelőtt.)

Veszünk mindenfajta használt vagy hibás villanygépeket. Ajánlatokat kér Tartier A. cég Brassó, Reg. Maria 53.

Népbank és Sparcassa betétkönyvet. Stingel, Brassó, str. Crișan 9. 15121

Keresünk egy használt, de jókarban levő 150 HP üzemköpes földgázmotort, vagy egy ugyanilyen erős földgázfűtésre átalakítható szivógázmotort. Részletes ajánlatok Megyesfalvi Göztégia s Cserépgyárt Targu-Mures, Casuta Postala 91. küldendők. 15112

Nívós Firnisz-gyártás abszolút szakember kerestetik. Ugyanott Krull-rendszert szap panvágó-gépet vennének. Ajánlatok „Firnisz“ jelű Szamos-Hirlaprodához, Satu-Mare. 15111

Ha olcsó, szép kalapot akar keresse fel Fekete-utca 17. alatti kalapüzletet. Ötven lejjért alakítanak. 15105

Eladó nagyon olcsón íróasztal, 2 szekrény, nagy tükrös trimó márvánnyal. Cim: Weinberger, Brassó. Kórház-utca 64. I. emelet. 15139

Üzleti és hivatalos ügyeit Brassóban

szívesen fogja elintézni, mert szobáink kényelmesek, konyhánk kintűnő, kiszolgálásunk tökéletes! Hideg meleg tolyóviz, fürdőszobák! — Őszi árainkkal meg lesz elégedve!

HOTEL PENSION MODERN, BRASSÓ,
Strada Regina Maria 68 — Telefon 7-55

Állást keres

Deutsche Erzieherin mit guten Zeugnissen, Kenntnissen in Kleinkinderpflege sucht Stelle zu Kindern. Rosa Berner, Satmar, Str. Petru Rares 6, Jud. Satmare. 15141

Állást nyer

Karnagyot keresünk magyar munkásdalárda vezetésére. Ajánlatokat, esetleg személyesen Szociáldemokrata Magyar Csoport București, strada Izvor 37.

Kereskedelmi végzett, három nyelvet beszélő pénztárnok nő felvétetik. Székely és Réti butorgyár fiókjában. Brassó, Kolostor-utca. 15129

Faipari vállalat keres mielőbbi belépésre telephelye autorizált mérlegképes könyvelőt perfect román nyelvtudással, ki pénztár vezetésében is járatos. Csakis komoly kiforrott munkaerők pályázatát kérjük a brassói kiadóba „Állandó“ jellegre. 15123

Mindenes szakácsnő, aki kóser konyhát vállal, azonnali állást keres Bukarestben, esetleg vidéken. Brüderné p. a. Braun, București, Lipsani 21.

Bukarest

Keresek szívesen segédet butor polturozáshoz (esetleg nő) Fábán asztalosműhely. Str. Major Coravu Jon 25. (Parcul Calarasi). 21021-b

Doktor Grubarg. Nemibajok szifilisz. Nőbetegségek. Folyások és komplikációk. Impotencia. Elektroterápia. Analízisek. Hivatalnokoknak és munkásoknak kedvezmény. Rendel: 11-2 és 5-8. Bulevardul Carol 43.

Dr. Botvink berlini specialista bőr- és nemibajokban. Rendel: 12-2, 5-8-ig. Vasárnap 9-10-ig. Bukarest, Piața Rosetti 6. (Bulev. Carol). Telefon: 3/34-11.

Bukaresti magyarok! Órák, ékszer, karikagyűrűt bizalommal vásárolhatnak, javíthatnak a legrégibb erdélyi órák és ékszerész-üzletben: Ardeleana, Sft. Vineri 17. Törött aranyat, aranyfogakat legmagasabb áron veszek. 21020-b

Persné királyi szabadalmasszerű speciálta tanfolyamot nyitott. Jelentkezni szalonjában. Ugyanott párisi új modellek áll a hölgyek rendelkezésére, București, Str. Apollodor 5. 21021-b

Doctor Ana Aleske. Női bajok és szülészeti. Kezelés és operációk. Elektroterápia. Hivatalnokoknak és munkásoknak kedvezményes árak. Rendelés 8-12 és 4-8. Bulevardul Maria 2. Bărătiei sarok. Bukarest.

Könyvek

A HAZICUKRASZAI KEZIKÖNYVE, Krbekné kitűnő munkája alapján a legegyszerűbb és a legkülönlegesebb téstákat mindenki házilag készítheti. A legjobb cukrászda otthon negyedannyi költséggel Ára félváson kötésben 40 lej. Brassó, Kapu-utca 56-58, az udvarban.

BIRI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára kötte 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától.

28 lejes detektív-sorozat

Strahan: A halál menyasszonya
East: A clarendoni gyilkos
V. Dine: Szörny a tóban
Austin: A fekete galamb
V. Dine: Szkarabeusz-bűnügy
Strahan: Urilány nem gyilkol
V. Dine: Greene-gyilkosság
Renaud: Két bálvány
Sayers: Jelige „Gyilkosság”
Galopin: Hajsza
Fitzsimmons: 70.000 tanu
Childers: A rejtélyes könyv
Biggers: A sárga detektív

Kaphatók a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Brassó, Kapu-utca 56-58., az udvarban.

ELADÓ

a belvárosban fekvő, szolidan épült egyemeletes lakóház kerttel. Felvilágosítást nyújt a Brassói Általános Takarékpénztár.

Parketta

GROSS PETER néi parkettgyár Rt. Feketehalom lerakva, vagy lerakás nélkül Megrendelhető Feketehalom telefon 15, vagy Zeides keféüzletében, Fekete utca

CAFÉ-RESTAURANTJA

igen kedvező feltételek mellett eladó, esetleg bérbeadó.

Bővebb információkat „Saxonia” hirdetési iroda, Brassó, Kolostor-ú 14 nyújt.

A nagygényűeknek is — a legelőkelőbb szabással, mértékutáni ruhát készít

Szőke & Farsch

férfi és női divatszabósága, Brassó,

Kolostor-utca 1 szám, (a Central kávéház épületében, jobbra az udvarban.

Papír-, írószér- és könyvkereskedők!

Papírneműt és írószereket legolcsóbban

CENTRALA

PAPIRNAGYKERESKEDÉSBEN

Cernăuți, Strada Regina Maria 7. vásárolhat.

Kérje még ma képes árjegyzékünket, melyet Önnek azonnal és franko díjtalanul küldünk.

Biri néni

szakácskönyve a legjobb s mégis a legolcsóbb. Ismét kapható mindenütt. Kemény kötésben 100— lej. Postán utánvétellel szállítja a

Brassói Lapok Könyvosztálya.

Mi az oka az Ön idegességének? Miért érzi magát szerencsétlennek? Miért nincsenek sikerei?

Olvasa el saját érdekében a hírneves budapesti ideggyógyorvos **Dr. Feldmann Sándor**!

IDEGESSÉG ÉS ÖSZTÖNÉLET

II. kiadás. C. 140 oldalas könyvet és abból feleletet kap mindenre. A tartalom: Nemi zavarok lelki okairól. / Ideges testi és lelki bajok keletkezése. / Mikor kénytelen az ember elpirulni. / A jó és rossz előzetről. / A hipocondria. / A peches ember. / Az akarat és az akaratgyengeség. / Az ideges fejtájtásról. / Az ideges gyomor. / A gyermek szexualitása. / Az ide-es szív. / Az alvás és álmatlanság. / Az önzert betegség. / Lelkiismeret. / Dadozás. / A sportoló nő. / Nyaralás és utazás. / Kényszerképzet és kényszerselekedetek. / Az ideges gyermek. / A féltékenység. / A kleptománia. / A kóros hazudozás. / A halláskérdés. — 140 oldal ára 102 Lej. Vidékre a portó 10, utánvétellel 16 Lej. Kapható a **BRASSÓI LAPOK Könyvkereskedésében.**